

5. SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ **KONU ANLATIMLARI**

1. ÜNİTE : ALLAH İNANCI

1. İnsan Akıllı ve İnanan Bir Varlıktır

İnsanı diğer canlılardan ayıran özellikleri nelerdir?

Yüce Allah evrende canlı ve cansız birçok varlık yaratmıştır. Allah'ın yarattığı canlı varlıklardan biri olan insan da, diğer canlılar gibi doğar, beslenir ve büyür. Her canlı gibi insanda ölümlüdür. İnsanı diğer canlılarla karşılaştırdığımızda birçok farklı özelliğinin olduğunu anlarız.

İnsan akıllı, düşünen, bilen, irade sahibi, özgür, sorumlu ve inanan bir varlıktır. Bütün bu özelliklerden dolayı insan diğer canlılardan farklı ve Allah'ın yarattığı varlıklar arasında seçkin bir yere sahiptir. Kur'anı kerim'de geçen "Biz, gerçekten insanoğlunu şan ve şeref sahibi kıldık"(İsra suresi, ayet 70) ayeti insanın üstün ve değerli bir varlık olarak yaratıldığını belirtmektedir.

İnsanı Diğer Canlılardan Ayıran Temel Özellikleri

İNSAN; AKILLI, ÖĞRENEN, İRADE SAHİBİ, ÖZGÜR, SORUMLU, İNANAN BİR VARLIKTIR.

1. İnsan akıllı bir varlıktır.

Sözlükte düşünme, anlama ve kavrama anlamına gelen akıl, iyi ile kötü, doğru ile yanlış arasında tercih yapabilme yeteneğidir. Allah'ın insana verdiği en büyük nimetlerden biri olan akıl, insanı diğer canlılardan ayırana en temel özelliktir. Aklın insan açısından önemi nedir?

İnsan, akli ile iyiyi kötüden, doğruyu yanlıştan, faydayı zarardan ayırt eder. Çevresinde olup bitenleri anlar ve değerlendirir. Olaylar arasında neden –sonuç ilişkisini kurar. Karşılaştığı güçlüklerle çözümler üretir, böylece yeni şartlara uyum sağlayarak yaşamını kolaylaştırır. Tabiata egemen olmaya çalışır. Bilim aklın bir meyvesidir. İnsan akli sayesinde diğer varlıklardan kolayca yararlanır, araç, gereçler üretir ve buluşlar yapar. En küçük şehirlerden dev sanayi ürünlerine, güzel sanatlardan mimariye kadar pek çok şeyi akli sayesinde yapabilmıştır.

İnsan akıllı, bununla birlikte düşünen, bilen, irade sahibi ve sorumlu bir varlıktır.

Aklın temel işlevi düşünmektir. Bu nedenle insan aynı zamanda düşünen bir varlıktır.

İnsan, bilen ve öğrendiklerini kavrayan bir varlıktır. O, öğrendiklerini konuşarak ve yazarak başkalarına aktaran bir varlıktır.

İnsan, irade sahibi, özgür bir varlıktır. İrade, seçmek, istemek, yönelmek, tercih etmek ve karar vermektir. İrade insanın özgür bir şekilde hareket etmesini sağlar. İnsan, özgür iradesiyle hangi davranışlarda bulunacağına karar verir.

İnsan, sorumlu bir varlıktır. Onun sorumlu olmasının temel nedeni akıllı, irade sahibi ve özgür bir varlık olmasıdır.

2. İnsan inanan bir varlıktır.

İnsanı diğer varlıklardan ayıran temel özelliklerinden birisi de inanan bir varlık olmasıdır. İnsanda yeme içme ve barınma gibi bedensel ihtiyaçları nasıl doğuştan geliyorsa, inanma duygusu da doğuştandır. Çünkü Allah insanı doğuştan inanma eğilimi olan bir varlık olarak yaratmıştır. Bu nedenle tarih boyunca insan yüce bir varlığa yönelme, ona inanma, sığınma ve ondan yardım dileme ihtiyacı hissetmiştir. Eski dönemlere ait sanat eserlerinde değişik şekilde yapılmış ibadet yerlerinin bulunması, bunun en açık göstergesidir.

İnanmada bilginin önemi nedir?

İnanmak için önce bilmek, tanımak gerekir. Dinimizde Allah'a inanmanın bilgi ve düşünceye dayanması istenmiştir. Buna göre Allah'ın varlığına ve birliğine körü körüne değil, araştırarak, düşünerek inanmalıdır. Bu nedenle bilgi, araştırma ve düşünme İslam'da çok önemlidir.

İnanmada sevginin önemi nedir?

İnanmak bilgi ve düşüncenin yanında sevgiye dayanır. Onun temelinde yürekten bir sevgi ve bağlanma vardır. Bu bağlanma, bize sayısız nimet ve yetenek veren Rabbimize olan sevgimizin bir ifadesidir. Zorlama ve korkutmayla inandım diyen bir kimse inanmış sayılmaz.

İnanmada aklın önemi nedir?

İnsan inanan bir varlık olmasının yanında, aynı zamanda akıllı, irade sahibi ve düşünen bir varlıktır. Akıl, Allah'ın varlığını ve birliğini anlamada, doğruyu bulmada en önemli araçlardan biridir.

İnsan inanca duygusunun gereği olarak, akli ile etrafında meydana gelen olayları, gökte ve yerde bulunan varlıkların nasıl niçin meydana geldiğini merak eder. Bu nedenle kendi varlığını ve çevresinde olup bitenler hakkında bilgi sahibi olmak ister. Özellikle kendisinin mükemmel yapısı, evrendeki düzen ve ahenk ona bir yaratıcının varlığını düşündürür. Böylelikle kendisini, çevresini ve Rabbini tanır. Rabbini tanıdıkça onu sever ve bağlanır.

Dinimizde aklın önemi nedir?

Dinimiz bizden Allah'ın diğer canlılara vermediği akıl ve irade gücümüzü kullanarak Allah'ın varlığına inanamamızı istemektedir. Kur'an, insanın aklını kullanarak, varlık ve olaylar üzerinde düşünmesini, bunlardan anlam ve sonuç çıkarmasını ister. Birçok ayette gökler, ay, güneş ve yıldızlar, dağ ve denizler hakkında düşünmemiz öğütler. Sonları "akıllarını kullanmazlar mı?" "düşünmez misiniz," "anlamaz mısınız?" şeklinde biten birçok ayet vardır. Ayrıca Hz. İbrahim'in akli ile Allah'ın varlığına nasıl ulaştığını anlatılır.

Evrende bir düzen ve uyum vardır. Söz gelimi, vücudumuzda organlarımız birbirleriyle uyumlu ve düzenli olarak çalışır. Solunum, sindirim gibi sistemlerimizin düzenli çalışması sonucunda sağlıklı olarak yaşarız.

Vücudumuzdaki denge ve düzeni kimin verdiği Kur'anıkerim'de şöyle anlatılır:

"Ey insan! Rabbin, seni yaratıp seni düzgün ve dengeli yapan, seni dilediği bir şekilde bütünleştirendir." (82/İnfitar suresi, 7-8)

Yağmurun, karın, dolunun yağmasında, suyun yeryüzünde toplanmasında bir düzen vardır.

"Görmez misin ki Allah birtakım bulutları çıkarıp sürüyor, sonra onları bir araya getirip üst üste yığıyor..."(24/Nûr suresi, 43)

"Gökten suyu ölçülü indirdik de onu yerde durdurduk." (23/Mü'minûn suresi, 18)

Toprağa çeşit çeşit tohum ekilir ve hiçbir karışıklık olmadan her birinden değişik bitkiler yetişir.

"Yeryüzünde birbirine komşu kıtalar, üzüm bağları, ekinler, bir kökten ve çeşitli köklerden dallanmış hurma ağaçları vardır. Bunların hepsi aynı suyla sulanır. Böyleyken yemişlerinde onların bir kısmını üstün kılarız. İşte bunlarda akıllarımı kullanan bir toplum için çıkarılacak dersler vardır." (13/Ra'd suresi,

2. Evrende Bir Düzen Vardır :

Kur'an'daki pek çok ayette evrendeki ölçü ve düzenden söz edilmektedir:

“Biz, her şeyi bir ölçüye göre yarattık.” “Güneş ve Ay bir hesaba göre (hareket etmekte) dir.” Başka bir ayette de **“Güneş, kendisi için belirlenen yerde akar (döner).**

İşte bu, azîz ve alîm olan Allah'ın takdiridir. Ay için de birtakım menziller (yörüngeler) tayin ettik...” buyrulmaktadır.

Evrendeki ölçü ve düzen tartışılmaz derecede açıktır. Bu ölçü ve düzen sayesinde yaşam normal seyrinde sürmektedir. Uzayın ortalama sıcaklığı eksi 270°C'tur. Dünya'mızın ortalama sıcaklığı ise yaklaşık 19°C'tur. Dünya'da canlı hayatına uygun sıcaklığın korunması, Güneş ile Ay arasında ki mesafeyle ve Güneş'in yaydığı sıcaklıkla yakından ilişkilidir. Dünya'ya ulaşan güneş enerjisindeki % 10'luk bir azalma, yeryüzünün metrelerce kalınlıkta bir buzul tabakasıyla kaplanmasına neden olurdu. Güneş enerjisinin biraz artması hâlinde tüm canlıların yaşaması imkânsız hâle gelirdi.

Dünya'nın kendi etrafındaki dönüş hızı sıcaklığın dengeli dağılımını sağlar. Dünya, 24 saatlik bir süre içinde kendi etrafında döner. Bu nedenle gece ve gündüz arasındaki sıcaklık farkı fazla değildir.

Yeryüzü şekilleri de sıcaklığın dengeli dağılımına yardımcı olur. Normal şartlarda kutuplar ile ekvator arasında yaklaşık 100°C'luk bir sıcaklık farkı vardır. Eğer böyle bir sıcaklık farkı dağların olmadığı bir yüzeyde gerçekleşseydi, büyük fırtınalar dünyayı yaşanmaz hâle getirirdi. Yeryüzü, sıcaklık farkından dolayı ortaya çıkması muhtemel kuvvetli rüzgârları engelleyecek sıradağlarla donatılmıştır. Dünya'nın sıcaklığının insanın ve diğer canlıların yaşamına uygun oluşu, Allah'ın evrene koyduğu ölçü ve düzenin bir sonucudur.

Evrendeki ölçü ve düzenle ilgili önemli bir özellik de sürekliliktir. Evrendeki bu mükemmel ölçü ve düzen, canlı hayatıyla eşgüdümlü bir şekilde devam etmektedir. Kur'an'da bu sürekliliğe değişik ayetlerde değinilmiştir:

“Gece ve gündüzün değişmesinde (uzayıp kısalmasında) Allah'ın göklerde ve yerde yarattığı şeylerde, (Onu inkâr etmekten) sakınan bir kavim için elbette nice deliller vardır!”

“(O öyle lütfkâr) Allah'tır ki gökleri ve yeri yarattı, gökten suyu indirip onunla rızık olarak size türlü meyveler çıkardı. İzniyle denizde yüzüp gitmeleri için gemileri emrinize verdi. Nehirleri de sizin (yararlanmanız) için akıttı. Düzenli seyreden Güneş'i ve Ay'ı size faydalı kıldı. Geceyi ve gündüzü de istifadenize verdi. O size istediğiniz her şeyden verdi. Allah'ın nimetini sayacak olsanız sayamazsınız. Doğrusu insan çok zalim, çok nankördür!”

Suyun belli bir derecede kaynaması ve donması, yükseğe çıkıldıkça havanın soğuması gibi örnekleri çoğaltmak mümkün. Zaten bilim insanları, bunların her birini ayrıntılı bir biçimde incelemekte ve bu ölçünün kusursuz bir biçimde sürdüğünü ortaya koymaktadırlar. Sonuç olarak bütün bu örneklerden anlıyoruz ki evrende kusursuz bir düzen vardır. Bu düzen kendiliğinden gerçekleşmiş değildir. Evrendeki bu ölçü ve düzeni koyan ve yaratan Allah'tır.

3. Allah Vardır ve Birdir :

Allah kavramı ile ilgili çevremizden duyduklarımız

Ailemizden çevremizden duyduğumuz ve dikkatimizi çeken bazı deyimler vardır; " Allah rızası için", Allah'a ısmarladık", Allah yardımcın olsun", "Allah'ım bana yardım et" " Allah kaza ve belalardan korusun" vb. bunlardan bazılarıdır.

Çevremize, dünyamıza hayran oluyor ve büyüklerimize soruyoruz:

Şu dünyamızda ve çevremizde garip şeyler oluyor. Bir gülün, bir çiçeğin tomurcuklanıp açması insana heyecan veriyor. Bir kuşun, bir kelebeğin göz kamaştırıcı renkleri ile kanat çırpıp uçuşmasına hayran oluyoruz. Güneş, ay, yıldızlar, yağmur, kar, arılar, karıncalar ve daha birçok olay dikkatimizi çekiyor. Büyüklerimize bunların anlamlarını, nasıl ve niçin böyle olduklarını sorduğumuzda; bildikleri zaman anlatırlar, bazen de "Allah" bilir derler. Bunları kim yarattı diye sorduğumuzda ise " Allah yarattı " diye cevap veriyorlar. Bunun gibi soruları sormuş ve cevabını aramışızdır. Allah hakkında bu ve buna benzer şeyler duymuş, çevremize ve

büyüklerimize sormuşuzdur. Allah hakkında pek çok şey öğrenmek, onu tanımak isteriz. Allah kimdir? Nasıl bir varlıktır? Nerededir? Biz çocukları sever mi?

Bu soruları sormamızın nedeni nedir?

İnsan akıl sahibi, düşünen ve bilen bir varlıktır. Yaratılışından getirdiği bu anlama, bilme ve merak duygusuyla evrende meydana gelen olayları ve düzenli işleyişi araştırmakta, bunların sebebini bulmaya çalışmaktadır. Bu gün insanlar aya gidip gelebiliyor, uzay boşluğunda milyonlarca ışık yılı uzaktaki yıldızları gözleyebiliyor, küçük mikroskobik varlıkların boyutlarını ölçebiliyor. Ancak bilgimiz arttıkça öğrenmemiz gereken daha çok şeyin olduğunu anlıyoruz. Merakımız daha da artıyor. Bunları kim yarattı, neden yarattı? gibi soruların cevabını arıyoruz. Evrendeki bu düzenin nasıl başlayıp devam ettiğini merak ediyoruz. İşte bizim sorduğumuz ve cevabını aradığımız şeyler, insanda doğuştan var olan inanma, bilme, her şeyin gerçeğini öğrenme duygusudur. .

Önce kendimize bakalım

Kaç yaşında olduğumuzu bir düşünelim. Bir yıl daha ilave ederek hesaplayacak olursak, bu kadar yıl önce biz dünyada yoktuk. Annemiz bizi dünyaya getirdi. Küçük bir bebektik. Nasıl bu hale geldik. Hatta yeni doğan bir bebeğe baktığımızda, konuşamıyor, yemek yiyemiyor, oturamıyor. Ama biz bu gün kendimiz yemek yiyebiliyor, yürüyebiliyor ve okula gelerek pek çok şey öğreniyoruz. Mükemmel vücudumuz, organlarımız, beynimizle, yeteneklerimizle düşünebiliyor, kavıyor ve bilgi ediniyoruz. Bu kadar mükemmel insan nasıl meydana geldi? Kendi kendimize sormamız gerekmez mi?

Çevremize Bakalım:

Üstünde yaşadığımız koca dünya o kadar düzenli dönüyor ki, onun dönüşü ile gece ve gündüzün başlayıp bitme saatlerinde bir saniyelik bir gecikme bile olmuyor. Bu değişmez düzeni sağlayan kim? Evrende yaşayabilmemiz için ne gerekiyorsa hepsi var. Mevsimler birbirini takip ediyor. Sonbaharda ağaçların yapraklarını dökmesi, kışın bütün tabiatın uykuya dalması İlkbaharda tekrar canlanması, her tarafın rengârenk çiçeklerle donanması, bütün bunları yapan kim? Çevremize bakarak bu örnekleri çoğaltabiliriz.

Allah'ın verdiği aklımızla düşünelim:

Var olan bu şeylerin kendiliğinden meydana geldiği düşünülemez. Çünkü hiçbir şey tesadüfen, kendiliğinden meydana gelemez. Gözlem ve deneye dayanan, varlığın yapısını ve işleyişini inceleyen pozitif bilimler, evrende bir sebep-sonuç ilişkisi olduğunu; hareket ettirici bir güç olmadan hiçbir şeyin hareket edemeyeceğini belirtir. Bu durum varlık ve olayların tesadüfen meydana gelmesinin mümkün olmadığını ortaya koymaktadır. Çünkü insan aklı, hiçbir şeyin kendiliğinden meydana gelmeyeceğini, her şeyin bir yapıcısının var olduğunu kabul etmektedir. Örneğin hepimizin kullandığı kalem ve defterin bir imalatçısı, okuduğumuz kitabın bir yazarı, duvarda asılı duran resmin bir ressamı, oturduğumuz sıranın bir ustası olduğunu kabul ederiz. Yine tarihi bir sanat eserini gördüğümüz zaman, mimar, usta ve işçisini görmediğimiz halde onların bir zamanlar yaşamış olduklarını ve bu sanat eserini meydana getirdiklerini düşünürüz

Bu düşünce bizi nereye götürür?

Bu düşünceler sonuçta biz insanı ve varlıkları yaratan yüce bir kudretin var olduğu inancına ulaştırır. İşte bu büyük yaratıcı, her şeyi bilen gören ve gücü yeten Allah'tır.

Özetle evrenin var oluşu Allah'ın varlığının en büyük delilidir. İnsanın Allah'ın varlığını anlaması için kendisine, yeryüzüne ve gökyüzüne bakması ve düşünmesi yeterlidir.

Bu konuda Kur'an ne diyor?

Kur'an'da Allah'ın varlığına inanmak istemeyenlere şu sorular sorulmaktadır : " Onlar bir yaratan olmaksızın mı yaratılmışlardır? Yoksa kendileri mi yaratmışlardır? Gökleri, yeri yaratan onlar mıdır? " (Tur,35-36) Ayrıca Kur'an'da bir yaratıcının varlığının şüphe edilmeyecek kadar açık olduğu bildirilmiştir. " Gökleri ve yeri yaratan Allah hakkında şüphe mi vardır? " (İbrahim: 10)

Bu konuda peygamberimiz öğüdü nedir?

Peygamberimiz de Allah'ın varlığını ve birliğini anlamamız için, onun yarattıkları hakkında düşünmemizi, öğütlemiştir. Bu konuda Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın varlığını ve birliğini bulmak için göklere bakın, yeryüzüne bakın, kendinize bakın. Bunların

kendiliğinden olup olmadığına bakın. Bütün bunların yaratılışındaki incelikleri düşünün. Çünkü bunlar Allah'ın varlığını ve birliğini gösteren delillerdir..." (Hadis)

B. Allah Birdir.

Bizi Allah'ın varlığına götüren aklımız onun birliğine de götürebilir mi?

Bizi Allah'ın varlığına götüren aklımız, onun birliğine de götürür. Evrendeki düzen, ahenk, denge, değişme ve gelişim Allah'ın birliğinin en büyük delilidir. Evrene baktığımızda bütün varlıkların bir düzen ve ahenk içinde yaratılış gayesine uygun olarak görevini yerine getirdiğini görmekteyiz. Örneğin, göklerin ve yeryüzünün birbiriyle uyum içinde kusursuz yaratılışı ve işleyişi vardır. Görülüyor ki, evrende sürekli bir hareket ve değişim söz konusudur.

Bütün bunlardan anlıyoruz ki, evrene bu düzen ve gayeyi veren ilim, kudret, irade sahibi bir varlığın bulunması gerekmektedir. O varlık da Yüce Allah'tır. Bütün varlıkları yaratan, güç ve kudret sahibi olan varlığa "Allah" diyoruz. Allah ismi yüce yaratıcımıza ait özel bir isimdir. Bu evrende olmuş olacak ne varsa hepsi Allah'ındır. Her şeyi bize o vermiştir.

Yüce Allah Kur'an'da evrendeki düzen ve ahenge işaret etmekte ve şöyle buyurmaktadır: "...Biz her şeyi belli bir ölçüye göre yarattık." (Kamer suresi, 49)

Birden fazla Tanrı olsaydı ne olurdu?

Eğer birden fazla ilah olsaydı evrende bu düzen ve ahengi göremezdik. Herkes birbirine üstünlük sağlamaya kalkardı. Kur'an'da " Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka tanrılar olsaydı, yer ve gök bozulur giderdi(Enbiya 22) Başka bir ayette ise birden fazla tanrının olmasının mantık açısından mümkün olmadığı şöyle ifade edilmiştir "...Onunla beraber hiçbir tanrı yoktur. Eğer olsaydı, her biri yarattığına hükmeder ve biri diğerine üstünlük kurmaya kalkardı." (Müminün suresi, 91)

Kur'an'da "İhlas" suresinde Allah inancı en özlü bir şekilde ifade edilmiştir:

"Ey Muhammed! De ki, O Allah birdir. Allah hiçbir şeye muhtaç değildir ve her şey ona muhtaçtır. O, doğurmamış ve doğmamıştır. Hiçbir şey ona denk değildir."

Özetle gerek yaratılışı, gerekse yaratıldıktan sonraki işleyişiyle evrende var olan bu mükemmel düzen, denge ve ahenk Allah'ın birliğinin delilidir.

" İnsan beyninde on milyar hücrenin varlığını görünce, iman etmekten kendimi alamadım" (Nobel Ödülü sahibi Pakistanlı bilim adamı Prof. Abdusselam)

" Ben gökyüzü ve yıldızların yaratılışını inceleyip, bu şaşmaz düzeni öğrendikçe Allah'a olan imanım daha da kuvvetlendi. " (Fizik Bilgini Einstein)

Aklımız kullanarak, Allah'ın yarattığı varlıklar üzerinde düşünmekle Allah'ın var ve bir olduğunu anlarız. Fakat onu göremeyiz. Niçin?

Allah vardır ve birdir. Biz onu göremeyiz Onun varlığının asıl halini ne çocukların, ne de büyüklerin görmesi mümkün değildir. Allah'ın verdiği aklımızla düşünecek olursak; çevremize ve kendimize baktığımızda, varlığına inandığımız, kabul ettiğimiz pek çok şey vardır. Mesela aklımızın varlığını kabul ederiz, fakat onu göremeyiz. Bir arkadaşımız çıkıp da" Ben akıl diye bir şey kabul etmiyorum. Çünkü onu gözümle görüp elimle tutmuyorum" dese hiç birimiz buna inanmaz. Yine sevgiyi, neşeyi, acıyı, tatlıyı ve bunun gibi birçok şeyin varlığını biliriz, fakat gözümüzle görüp elimizle tutamayız. Bunun örneklerini çoğaltabiliriz. Demek ki, göremediğimiz, ama varlığını bildiğimiz pek çok şey vardır. Bunların başında "Allah" gelir.

Bizler Allah'ı göremeyiz ama onu her zaman anar ve ondan yardım dilersek, onu kendi kalbimizde hissederiz. Allah iyi insanların ve çocukların her zaman yanında ve onların yardımcısıdır. Ancak bunun için onun varlığına ve birliğine inancımızın tam olması gerekir. Ona inanmak, bağlanmak, onu sevmek, öğrenmemizi istediği şeyleri öğrenmek, yapılmasını istediği şeyleri yapmak ve ona teşekkür etmek bizim en büyük görevimizdir.

Allah'a iman ne demektir?

İslâm dininin temeli ve özü olan iman; Allah'ın varlığına ve birliğine Hz. Muhammed'in onun peygamberi olduğuna ve onun Allah'tan getirdiği esaslara gönülden inanmaktır. Bunlara gönülden inanan kimseye " mümin " denir.

Biz Müslümanlar Allah'a şöyle inanırız:

Allah vardır, birdir, Eşi ve benzeri yoktur. Varlıkların yaratıcısı ve sahibi odur. Her şey ona muhtaçtır. O hiç bir şeye muhtaç değildir. O aklımıza gelen varlıkların hiçbirine benzemez. O hem her yerdedir, hem kalbimizdedir Bu inancımızı kalbimizle onaylar ve dilimizle de söyleriz. Bizim için en değerli bilgi Allah'ı öğrenmiş olmamızdır. Kalbimize yerleştirmemiz gereken en değerli inanç ise Allah inancıdır.

Allah'a iman etmemizin davranışlarımıza etkisi nedir?

- Allah'ı tanıyıp seversek, mutlu ve huzurlu oluruz. Bu da Allah'ın bizi sevmesine neden olur. Böylece içimiz rahatlar, huzur duyarız. Yüce Allah Kur'an'da "Kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur" (Rad 28) buyurmaktadır.
- Allah'a olan sevgimizden dolayı insanları ve onun yarattığı bütün varlıkları severiz. İnsanlar da bizi sever ve sayarlar.
- İçimizi dolduran Allah sevgisi, bizi daima güzel işler yapmaya yöneltir. Allah'a inanan kişi kendisini sürekli görüp gözetten bir yüce yaratıcının bulunduğunu düşünür. Yaptıklarından sorumlu olacağını ve bir gün hesap vereceğini düşünür. Bu düşünce onu kötü şeylerden uzaklaştırır. Kimsenin gönlünü kırmaz. Herkese sevgiyle yaklaşır. Kendisi için istediğini başkaları için de ister. İyiliksever, dürüst, hoşgörülü, merhametli olur. Sorumlulukların bilir, ona göre davranır. Böyle duygu ve düşüncelere sahip olan insanları herkes sever. Bu sevgi onlara huzur ve mutluluk verir.

İnsan hayatında mutlu, neşeli, sevinçli anlar olduğu gibi, huzursuz anları da vardır. İnsana bu mutluluğu Allah verdiği gibi, onu sıkıntıdan, üzüntüden kurtaracak yine Allah'tır. Allah'a inanan kimse başına bir sıkıntı geldiğinde, bunlardan kendisini kurtaracak olanın Allah olduğunu bilir ve huzurlu olur. Kendini yalnız hissetmez. Hep güven duygusu içinde yaşar. Allah Kur'an'da şöyle buyurmaktadır: " Allah'a gönülden bağlanıp, ona karşı gelmekten sakınan kimseye Yüce Allah sıkıntıdan çekip kurtaracağı bir yol gösterir. Ve onu hiç beklemediği yerden rızık ihsan eder. Çünkü kim Allah'a güvenip ona gönülden bağlanırsa Yüce Allah ona yeterlidir." (Talak, 2-3)

Her Şeyi Yaratan Allah'tır

Hiçbir şey kendiliğinden var olamaz. Bizi ve her şeyi yaratan Allah'tır.

Allah, insanları ve her şeyi kendisinin yarattığını Kur'anı kerim'de şöyle anlatır: "İnsanları biz yarattık, onların yaratılışını sapasağlam yaptık." (76/İnsan suresi, 28), "Allah, gökleri ve yeri yerli yerince yarattı. Sizi şekillendirdi ve şekillerinizi de güzel yaptı. Dönüş ancak Allah'adır." (64/Teğâbün suresi, 3)

Allah'a bizi ve her şeyi yarattığı için teşekkür etmemiz ve niçin yaratıldığımızı düşünmemiz gerekir.

4. Çalışırım, Allah'ın Yardımına Güvenirim ve Başarıyorum

Çalışmak, bir amaca ulaşmak için, bir yarar elde etmek için zihinsel ve bedensel olarak emek harcamak, gayret göstermek ve bu konuda gerekli önlemleri almaktır.

Çalışmak bize neler kazandırır?

Hayatta mutlu ve başarılı olmanın temel anahtarı çalışmaktır. Çalışan insan, kazancıyla kendisinin ve aile bireylerinin ihtiyaçlarını karşılar. Böylece rahat, huzurlu ve onurlu bir yaşam sürerler. Gelirini artırdığında yoksullara, düşünlere maddi yardımda bulunur. Yeni iş alanları açmak suretiyle ülkesinin kalkınmasına yardımcı olur. Bu durum insana mutluluk verir ve onu huzurlu kılar. Aynı zamanda Allah'ın doğuştan verdiği yeteneklerimizi geliştirir. Böylece hem bedenen hem de ruhen sağlıklı, başarılı bir birey haline getirir.

Dinimizde çalışmanın önemi nedir?

Çalışmak ve yaptığı işi en güzel şekilde yapmak Allah'ın bir emridir. Bu nedenle dinimizde çalışmak bir ibadettir. Dinimiz insanların çalışmalarını, huzurlu ve onurlu bir hayat sürmelerini ister. Kur'an, insanın ancak çalışarak birtakım şeyleri hak edebileceğini, emeğinin karşılığını mutlaka göreceğini bildirmiştir. Konu ile ilgili olarak Yüce Allah Kur'an'da şöyle buyurmaktadır: "İnsan ancak çalıştığına karşılığında sahip olur. Onun çalışması şüphesiz görülecek ve ona karşılığı tastamam verilecektir" (Necm suresi, ayet 39-41) Peygamberimiz bir sözünde "Hiç kimse elinin emeğinden daha hayırlı bir lokma yememiştir" (Buhari) buyurarak çalışmayı övmüştür.

Allah'ın yardımını hak etmek için neler yapmalıyız?

Çalışmadan "Ben Allah'ın yardımına güvenirim, Allah bana yardım eder" anlayışı dinimizce doğru değildir. Çünkü Allah'ın yardımını hak edebilmek için; öncelikle çalışmalı, emek harcamalı ve gayret göstermeliyiz. Çalışmalarımızda doğruluktan ayrılmamalı ve hileye başvurmamalıyız. İşlerimizi hiçbir eksiklik bırakmadan yerli yerinde, zamanında, planlı yapmalı ve kararlı olmalıyız. Elimizden gelen gerekli çabayı gösterdikten sonra Allah'tan yardım beklemeli ve ona güvenmeliyiz. Konu ile ilgili olarak Yüce Allah Kur'an'da şöyle buyurmaktadır: "... Kararını verdiği zaman da artık Allah'a dayanıp güven. Çünkü Allah, kendisine dayanıp güvenenleri sever. (Ali İmran suresi, ayet 159)

5. İhlas Suresi ve Anlamı

İhlas suresi, Kur'an'ın 112 suresidir. Mekke döneminde nazil olmuştur. Kur'an'daki en kısa surelerden biridir. 4. ayettir. Bu sure İslam dininin temeli olan "Allah'ın birliği(tevhit)" ilkesini en güzel, en özlü bir şekilde açıklar.

İhlas, samimi olmak, dine içten bağlanmak, dinin esaslarını sırf Allah rızası için uygulamak, her türlü hurafe ve batıl inançlardan samimiyetle arınmaktır.

İHLAS SURESİ

Okunuşu	Anlamı
Bismillâhirrahmânirrahîm	Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla
Kul hüvallâhü ehad	De ki: "Allah birdir."
Allâhüssamed	Herşey Allah'a muhtaçtır. O hiçbir şeye muhtaç değildir.
Lem yelid ve lem yûled	O, doğurmamış ve doğmamıştır;
Ve lem yekün lehü küfüven ehad	Onun hiçbir dengi yoktur.

2. ÜNİTE : İBADET KONUSUNDA BİLGİLENELİM

1.İbadet Nedir?

İbadet, Allah'a tâzim ve saygı göstermek ve O'nun verdiği nimetlere karşı şükran borcunu yerine getirmektir.

İbadet denilince akla namaz kılmak, oruç tutmak zekat vermek, hacca gitmek gelir. Gerçekten de bunlar, bir Müslüman'ın yapması gereken temel ibadetlerdir. Ancak ibadetler, yalnızca bunlardan ibaret değildir.

İslam dininde ibadetin kapsamı çok geniştir. Dinimize göre iyi, güzel ve insanların yararına olan, yapıldığı zaman Allah'ın hoşnut olacağı her iş, her davranış ibadet sayılır. Örneğin; Sevgili Peygamberimize, Cebrail'in Allah'tan getirdiği ilk emir "Oku!..."dur. Bu nedenle okumak ve iyi bir meslek sahibi olup insanlara faydalı işler yapmak da bir ibadet sayılır. Çünkü, okumak Allah'ın bir emridir.

Bu anlamda çalışmak, helal rızık kazanmak, dürüst ve yardımsever olmak, ana ve babaya saygı göstermek, yoksul ve kimsesizlere yardım etmek de ibadettir.

2.İbadetlerle ilgili Kavramları Öğreniyoruz (Farz, Vacip, Sünnet)

İslam dininde öngörülen emir ve yasakları yerine getirmekle yükümlü olan kimselerin davranışlarını değerlendiren bazı kavramlar vardır. Farz, vacip ve sünnet bu kavramlar arasında yer alır.

Farz : Müslümanlıkta bir özür olmadıkça yapılması zorunlu olan, yapılmaması günah sayılan iş ve davranışlardır. Beş vakit namaz, oruç, hac, zekat, ana babaya saygı, yoksullara yardım etmek, ilim öğrenmek, doğru sözlü olmak, İslam'ın emrettiği farz davranışlardandır.

Vacip : Allah'ın yapmamızı istediği birtakım işlere verilen isimdir. Bayram namazı kılmak, vitir namazı kılmak, kurban kesmek, Fıtır sadakası (fitre) vermek gibi.

Sünnet : Peygamberimizin, farz ve vacipler dışında ibadet amacıyla yaptığı işler, davranışlar ve söylediği sözlerdir. Sabah, öğle, ikindi ve yatsı namazlarının sünnetleri ile teravi namazı, ezan, kamet gibi hususlar Peygamberimizin sünnetlerindedir .

3. Başlıca İbadetler :

Kelime-i şahadet getirip Müslüman olan herkesin sorumlu olduğu dört tane temel ibadet vardır. Bunlar; namaz, oruç, hac, zekattır. Şimdi bu ibadetler hakkında kısa bilgiler edinelim.

Namaz : Namaz, dinimizde en önemli ibadettir. Namazı, Peygamberimiz dini ayakta tutan bir direğe benzetmiştir. Onun için Müslümanlar, ibadetler arasında namaza özel bir önem verirler.

Beş vakit namaz, Sevgili Peygamberimizin henüz Mekke'de iken Miraç'a çıktığı gece emredilmiştir. Yüce Allah, Kuran-ı Kerim'de namazla ilgili olarak şöyle buyurmaktadır: "...namaz müminler üzerine vakitleri belli bir farzdır.", "Namazı tam kılın..." Peygamberimiz de Yüce Allah'ın en sevdiği ibadetin vaktinde kılınan namaz olduğunu bildirmiştir .

Namaz kılmak, akıllı ve sorumluluk çağına gelmiş olan her Müslüman'a Allah'ın farzıdır. Namaz, Yüce Allah'a gösterilecek saygının en güzel ifadesidir. Namaz kılmakla Allah'ın bize verdiği sayısız nimetlere karşı teşekkür etmiş oluruz.

Yüce Allah, Kuranikerim'de, namazın bizi her türlü kötülükten alıkoyacağını bildiriyor.

Oruç : Oruç, tan yerinin ağarmasından Güneş'in batışına kadar yemeden, içmeden ve benzeri birtakım bedeni isteklerden uzak durmak demektir.

Oruç, sadece Hz. Muhammed'in gönderildiği topluluklara değil, onlardan önce gönderilmiş olan peygamberler dönemindeki halklara da emredilmiştir. Orucun farz olduğunu bildiren ayet, anlam olarak şöyledir: "Ey iman edenler! Oruç sizden önce gelip geçmiş ümmetlere farz kılındığı gibi size de farz kılındı. Umulur ki korunursunuz."

Peygamberimizin bildirdiğine göre Yüce Allah, ramazanda oruç tutanı mükafatlandırarak ve günahlarını bağışlayacaktır. Peygamberimiz bu konuda şöyle buyurmaktadır:

"Bir kişi, ramazanın faziletine inanarak ve mükafatını umarak oruç tutarsa geçmiş günahları bağışlanır."

İmsaktan önce yenilen yemeğe sahur yemeği, orucun başladığı ana imsak, akşam ezanı okununca orucu açmaya da iftar denir.

Hac : Hac, dinen zengin olan Müslümanların yapmakla yükümlü oldukları bir ibadettir. Hac, usulüne uygun bir şekilde ihrama girmek, zamanında Arafat'ta vakfe yapmak (durmak) ve Kabe'yi tavaf etmektir.

Hac ibadetinin yapılmasını Yüce Allah bize Kuranikerim'de emretmiştir.

Hac, hem mal (para) hem de bedenle yapılan bir ibadettir. Hac ibadeti ile Yüce Allah'a verdiği nimetler için şükrederiz. Ayrıca ona karşı kulluk görevini de yerine getirmiş oluruz.

Sevgili Peygamberimiz haccın önemini belirtmek için şöyle buyurmuştur: "Kim Allah için hacceder de, (bir daha) günah işlemezsene anasından yeni doğmuş gibi tertemiz olarak döner."

Zekat : Zekat, sözlükte temizlenmek, artmak anlamına gelir. Zekat, İslam dininin belirlediği ölçüye göre zengin sayılan Müslümanların yerine getirmek zorunda oldukları bir ibadettir. Dini ölçülere göre zengin sayılanlar, her yıl mallarının veya paralarının kırkta birini (yüzde iki buçukunu) yoksullara vererek zekat ibadetini yapmış olurlar.

Yüce Allah, Kuranikerim'de şöyle buyurur: "Namazı kılın, zekatı verin, önceden kendiniz için yaptığınız her iyiliği Allah'ın katında bulacaksınız. Şüphesiz Allah, yapmakta olduklarınızı noksansız görür." Zekat konusunda başka ayetler de vardır.

Sevgili Peygamberimiz de zekatın önemini belirtmiş ve Müslümanlara zekat vermelerini öğütlemiştir. İnançımıza göre zekat olarak verilecek mal veya para, fakirlerin hakkıdır. Bu sebeple zengin Müslümanlar, zekatlarını severek ve karşılığında bir şey beklemeden fakirlere vermelidirler.

Zekat, yoksulları sevindirir. Geçim sıkıntısı çeken ailelerin yüzünü güldürür. Zekatı , veren de bu durumdan dolayı mutlu olur.

4. Camiyi Tanıyalım :

Her dinin kendine özgü ibadet yerleri vardır. ibadet yapılan yerlere mabet denir. Müslümanların mabetleri de camilerdir. Camilerde Müslümanlar topluca namaz kılarlar.

Peygamberimiz, topluca (cemaatle) namaz kılmanın daha çok sevap kazandıracağını bildirmiştir. Camide namaz kıldıran din görevlisine imam, arkasından ona uyarak namaz kılanlara da cemaat denir.

Yüce Allah, Kuranikerim'de camileri, sadece Allah'a ve ahiret gününe inanan, namaz kılıp zekat veren ve ancak Allah'tan korkanların yapacaklarını bildirmiştir. İlk camiyi de Sevgili Peygamberimiz Kuba ve Medine'de yapmıştır. Ondandı Müslümanlar, Sevgili Peygamberimizi örnek alarak yaşadıkları her yerde cami yapmışlardır. Şehirleri, kasabaları, köyleri, cami ve minareleri ile güzelleştirmişlerdir.

Camilerde yalnızca namaz kılınmaz. Cuma ve bayram günleri, dini konularda Müslümanlar aydınlatılır. Bu amaçla vaizler, dini sohbet yaparlar. imamlar, hutbe okurlar.

Şimdi camileri daha yakından tanıyalım:

- 1. Mihrap:** imamın cemaate, yani camiye namaz kılmaya gelen Müslümanlara namaz kıldırma için durduğu yerdir. Caminin ön kısmında bulunur ve kibleyi gösterir. Mihrabın bulunduğu yer duvar oyularak yapılır.
- 2. Minber:** Mihrabın sağında, merdivenle çıkılan yüksekçe yerdir. Cuma günü ve bayramlarda din görevlileri buraya çıkarak cemaate hutbe okur. Hutbede imam tarafından Müslümanlara dini konularda bilgiler verilir.
- 3. Kürsü:** Genellikle mihrabın solunda yer alır. Yerden yüksek ve oturulabilecek şekilde yapılır. Çoğunlukla cuma ve bayram günleri vaizler buraya çıkarak cemaate dini konularda öğütler verirler.
- 4. Mahfil:** Müezzinler için ayrılmış özel yerlerdir. Daha çok büyük camilerde bulunur.
- 5. Son cemaat yeri:** Camilerin arka duvarlarına bitişik, üstü kapalı, önü ve yanları açık kısımlar.
- 6. Minare:** Camilerde ezan okunan yerdir. Minareler, camilerden daha yüksektir. Minarelere içten merdivenle çıkılarak şerefe denilen ve ezan okunan yere ulaşılır. Şerefelerin çıkış kapısı kibleyi gösterir.
- 7. Şadırvan:** Cami bahçelerinde yapılan ve Müslümanların abdest almalarına yarayan yapılardır. Eski devirlerde bu şadırvanlar aynı zamanda mahalle ve köy halkının su ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerdi.

5. Dua :

Dua; Allah'tan yardım dilemek ve davet etmek gibi anlamlara gelir. Bizler dua ederek Allah ile konuşmuş ve isteklerimizi ona iletmış oluruz. Yüce Allah da Kur'an-ı Kerim'de: **"...Bana dua edin, duanızı cevap vereyim..."**(13) buyurarak dualarımıza karşılık vereceğini bizlere bildirmiştir. İnsanlar, Allah'a olan yakınlıklarını ibadetle ve dua ederek gösterirler. Dua ederek Allah'a olan inancımızı ifade etmiş ve ona olan bağlılığımızı göstermiş oluruz. Yaptığımız dualarla Allah'ın bizlere vermiş olduğu nimetlere teşekkür ederiz. Sen de istek ve arzularını içten ve kendi sözlerinle dua ederek Allah'a iletebilirsin. Sabah kalktığında, akşam yatarken ve yemekten sonra onun verdiği nimetlere karşılık ona şükürünü duayla ifade edebilirsin.

5.1. Dua İbadetin Özüdür :

Dinimizde dua ve ibadet, birbirinden ayrılması mümkün olmayan kavramlardır. Hz. Muhammed (s.a.v.) **"Dua İbadettir."** (14) ve **"Dua ibadetin özüdür."** (15) buyurarak bu birlikteliği ifade etmiştir.

Dua, isteklerimizi Allah'a ulaştırmanın en güzel aracıdır. İnananlar, isteklerini ve dileklerini ifade edebildikleri ölçüde Allah'ın kendilerine bir karşılık vereceğini bilirler. Bu anlamda dua, insanlar için temel bir ihtiyaçtır. İnsanın, kendisini yaratan Allah'la kurabildiği bu iletişim, onu her zaman güçlü kılar. Çünkü günümüzde insan, kalabalık ortamda bile kendini yalnız hissedebilmektedir.

İbadet, inananlar için temel bir görevdir. İnananlar, Allah'a karşı kulluk görevlerini, peygamberlerin gösterdikleri şekilde yerine getirmekle sorumludurlar. Kulluk görevini yerine getirmek de ancak ibadetlerle mümkündür.

5.2. Niçin ve Nasıl Dua Edilir?

Dua insanın duygusal yönüyle ilgilidir. Aynı zamanda dua, her şeye gücü yeten Allah'la insan arasında kurulan karşılıklı bir ilişkidir. İnsan düşüncelerini ve dertlerini bazen en yakınlarına bile söyleyemez. Ama bizi yaratan Allah'a her zaman her istediğimizi dualarımızla iletebiliriz. Çünkü Allah'ın bizleri işittiğini ve gerekli çabayı gösterdiğimizde dualarımızı kabul edeceğini biliriz. Böyle yaptığımızda Allah'ın yanında değerimiz artar. Yüce Allah, Kur'an-ı Kerim'de bu durumu bize şöyle bildiriyor: **“De ki: (kulluk ve) yalvarmanız olmasa, Rabb'im size ne diye değer versin?...”**(16)

Kötülüklerden uzak durmak için dua ederiz. Sevgili peygamberimizin bu konuda bizlere tavsiyesi var: **“Dua, başımıza gelmiş ve gelecek olan musibetler için faydalıdır. Ey Allah'ın kulları! Allah'a dua edin.”** (17) Büyük İslam alimlerinden Cafer-i Sadık da bir sözünde: "Belaya uğramaktan korkan kişi dua etsin" (18) demiştir. Ama burada unutmamız gereken bir şey daha var: Dua sadece sıkıntılı anlarımızda değil, sevinçli ve neşeli zamanlarımızda da yapmamız gereken bir ibadettir. Çünkü insan sevdiğini sadece zor zamanlarında hatırlamamalı.

Dua etmenin en önemli nedenlerinden biri de Allah'a yakın olma dileğidir. İnsan dua ederek yalnız olmadığının bilincine ulaşır. Bu da insanı sürekli mutlu ve huzurlu yapar. İnsan, sevinçlerini ve sıkıntılarını dua ederek yüce Allah'la paylaştığında, Allah ile arasında bir bağ kurmuş olur. İnsan kendisini yaratan Allah'a dua etmelidir. Çünkü dua etmek insana Allah'ı hatırlatır. Peygamberimiz de günlük yaşamında sık sık dua ederek bizlere örnek olmuştur.

Dualarımızda samimi olursak Allah dualarımızı geri çevirmez. Ayrıca dua etmenin belirli bir zamanı ve mekânı yoktur. Her zaman ve her yerde dua edebiliriz. Sadece sıkıntılı anlarımızda değil, sevinçli zamanlarımızda da Allah'a dua etmeliyiz. Çünkü insan, sevdiğini hiçbir zaman unutmamalıdır. Allah bunu bizlere Kur'an' da şöyle bildiriyor: **“Kullarım sana, beni sorduğunda (söyle onlara): Ben çok yakınım. Bana dua ettiği vakit dua edenin dileğine karşılık veririm...”**(19)

5.3. Kur'an'dan ve Hz. Peygamber'den Dua Örnekleri :

Ali'nin ödevi
Kur'an'dan Dua Örnekleri

"Hamd (övme ve övülme), âlemlerin Rabb'i Allah'a mahsustur. O, rahmândır ve rahîmdir. Ceza gününün mâlikidir. (Rabb'imiz!) Ancak sana kulluk ederiz ve yalnız senden medet umarız. Bize doğru yolu göster. Kendilerine lütuf ve ikramda bulunduğun kimselerin yolunu; gazaba uğramışların ve sapmışların yolunu değil!" (Fâtiha suresi, 2-7 ayetler.)

"... Ey Rabb'imiz! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver. Bizi cehennem azabından koru!.." (Bakara suresi, 201. ayet.)

"... Rabb'im! Bağışla, merhamet et. Çünkü sen merhamet edenlerin en hayırlısıdır!" (Mü'minûn suresi, 118. ayet.)

"... Ey Rabb'im! Beni; bana ve ana-babama verdiğin nimetlere şükretmeye ve razı olacağın salih ameller işlemeye sevk et ve beni rahmetinle salih kullarının arasına kat!" (Neml suresi, 19. ayet.)

"... De ki: Ya Rabb'im ilmimi arttır." (Tâ-Hâ suresi, 114. ayet.)

"... Rabb'im! Tıpkı beni küçükken koruyup yetiştirdikleri gibi sen de onlara acı." (İsrâ suresi, 24. ayet.)

Zeynep'in ödevi

Hz. Peygamberden Dua Örnekleri

"Allah'ım sen Rabb'imizsin. Senden başka ibadete layık hiçbir ilah yoktur. Sen varsın, beni yarattın, ben senin kulunum, Allah'ım! Kötülüklerden sana sığınırım. Nimetlerine şükreder, değerini bilirim. Günahlarımı bağışla. Şüphesiz günahları bağışlayan ancak sensin." (Tecridi Sarih Tercümesi, C. 12, s.333.)

"Allah'ım! Seni anmak, sana şükretmek ve sana güzelce ibadet etmek için bana yardım et." (Ebu Davud, Dua, 86. hadis.)

"Allah'ım, bize dünyada ve ahirette güzel şeyler ver." (Müslim, Zikir, 35. hadis.)

"Allah'ım, beni doğru yola ilet ve o yolda başarılı kıl." (Müslim, Zikir, 78. hadis.)

"Ey Allah'ım kötü ahlaklı olmaktan, kötü işler yapmaktan ve yanlış inançlara saptıktan sana sığınırım." (Tirmizî, Dua, 126. hadis.)

"Allah'ım! Fayda vermeyen ilimden, ürpermeyen kalpten, doymayan nefisten, kabul olunmayan duadan sana sığınırım." (Müslim, Zikir, 73. hadis.)

5.4. Kültürümüzden Dua Örnekleri :

Dua, kültürümüzde önemli bir yer tutar. Kültürümüzde hayatın her anıyla ilgili dua ifadeleri vardır. Yatağa yatarken, yolculuğa çıkarken, yemekten sonra, bayramlaşmalarımız, tebrikleşmelerimiz hep dua örnekleriyle doludur. Her işe dua ile başlamak, önemli bir geleneğimizdir. Toplumumuzda esnaf; bir malı sattığında "Afiyet olsun!", "Hayrını gör!", "Güle güle giy!" "İyi günlerde kullan!" diyerek teslim eder. Müşteri de malı alıp parayı öderken; "Sağ olası!", "Allah bereket versin!" diyerek teslim alır. Bu gibi dualarımıza bir örnek de ramazan ayında oruç açarken yapmış olduğumuz dua örneğidir.

Bu dua şöyledir:

"Allah'ım! Senin rızan için oruç tuttum, sana inandım ve sana güvendim. Senin verdiğin rızıkla

orucumu açtım. Yarınki oruca niyet ettim. Benim geçmiş ve gelecek günahlarımı bağışla Allah'ım!"(21)

6. Güzel İş ve Güzel Davranış : Salih Amel

Yüce Allah, güzel ve yararlı olan şeyleri emretmiş, zararlı şeyleri ise yasaklamıştır. Bir Müslüman, yararlı olan işi yapmak ve zararlı olan şeyden kaçınmakla iyi bir davranış göstermiş olur. Dinimizde buna amel-i Salih denir. Dinimize göre güzel ve yararlı olan davranışlar, amel-i Salih kapsamına girer. Amel-i salih denilen güzel işler de bir ibadettir.

Allah, inanıp yararlı iş yapanların güzel mükafatlara erişeceğini müjdelir. Dinimize göre yararlı işler nelerdir? Namaz, oruç, zekat, hac gibi ibadetlerin yanında ahlaklı olmak, dürüst olmak, annemize, babamıza saygı göstermek, yoksullara yardım etmek ve akrabalara ziyaretlerde bulunmak yararlı işlerdir. Ayrıca hastalara Allah'tan şifa dilemek, bize iyilik edenlere teşekkür etmek, otobüslerde yaşlılara, çocuklu bayanlara, hastalara yer vermek, öğretmenlerimizin öğütlerini dinlemek, arkadaşlarımızla iyi ilişkiler kurmak da güzel ve yararlı davranışlardır. İnsanlar takılıp düşmesinler, herhangi bir zarar görmesinler diye yoldaki engelleri kaldırmak bile güzel bir iştir. Yani ameli salihdir ve bunları yapanlara ibadet sevabı kazandırır. Yararlı iş yapan ameli Salih sahipleri, dünyada mutlu olacakları gibi ahirette de cennete gireceklerdir. Yüce Allah buyuruyor ki: "iman edip iyi işler yapan, namaz kılan ve zekat verenler varya, onların mükafatları Rab'leri katındadır. Onlara korku yoktur, onlar üzüntü de çekmezler." Çünkü böyle insanlar üzülecekleri işler yapmazlar. Hep iyi ve güzel söz söylerler, iyi ve güzel işler yaparlar ve bu davranışlarıyla Allah'ın hoşnutluğunu kazanırlar.

7. İbadetler Davranışlarımızı Güzelleştirir

İslam dininde ibadet, Allah'ın bizlerden emirlerini yerine getirmek ve bizlere vermiş olduğu nimetler için teşekkür etmektir. İslam'da ibadet denilince akla ilk gelen, namaz kılmak, oruç tutmak, zekât vermek ve hacca gitmektir. Ama ibadet sadece bunlarla sınırlı değildir, bunu da unutmayalım. Bizler bu ibadetleri yerine getirdiğimizde yaptığımız ibadetin davranışlarımıza olan güzel yansımalarını da hissederiz.

Namaz günde beş vakit kılınarak yapılan bir ibadet. Bu ibadet yerine getirildiğinde kişi yalnız olmadığını ve Allah'ın sürekli olarak onu gördüğünü hisseder. Bu duyguyla insan kendini sürekli iyi şeyler yapmaya yöneltir. Allah'ın sevgisini kazanmak için çalışır. Onun kendisini dünya ve ahirette iyiliklerle ödüllendireceğini bilir. Bunlarla beraber insan, hayatını namazla düzene sokar.

Oruç, ramazan ayında yapılan bir ibadettir. İnsan, oruç tutarak nefsini terbiye eder. Bu ibadeti sırasında açlık ve susuzluğun nasıl bir duygu olduğunu kavrar. Bu duyguyla yoksul insanların nasıl sıkıntılar içinde yaşadıklarını daha iyi anlar. Böylece toplumda paylaşma ve yardımlaşma duygusu ön plana çıkar. İnsanlar imkânları ölçüsünde fakirlere yardım ederler. Sonuç olarak huzurlu ve mutlu bir toplum ortaya çıkar.

Zekât, dince zengin sayılan insanların yılda bir defa mallarının kırkta birini fakirlere vermesi demektir. Her zengin malının zekâtını verirse fakirlik azalır. Zenginle fakir arasında dostluk ve saygı bağları kuvvetlenir. Zengin insanlar, bu ibadetle ihtiyacı olan insanlara yardım etmenin mutluluğunu yaşarlar. Paylaşma, yardımlaşma, dayanışma ve cömertlik gibi güzel davranışları alışkanlık edinirler.

Hac ibadeti, sağlıklı ve zengin olan Müslümanların, ömürlerinde bir kez yerine getirmeleri gereken bir ibadettir. Bu ibadet tam anlamıyla yerine getirildiğinde insan yeni doğmuş gibi günahlarından arınır. Dünyanın geçici olduğunu ve yapılan davranışların Allah'ın huzurunda hesabının verileceğini bir kez daha yakından hisseder. Bütün bunlar, hac ibadetini yerine getiren insanların gönlüne sevgi, saygı ve diğer insanların hukukuna dikkat etme duygusunun yerleşmesini sağlar.

8. Rabbena Duaları ve Anlamı

Okunuşu	Anlamı
Bismillâhirrahmânirrahîm Rabbenâ âtinâ fiddünya haseneten ve fil âhireti haseneten ve kinâ azâben nar birahmetike yâ erhamer râhimîn.	Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla Ey Rabb'imiz! Bize dünyada da ahirette de iyilik ver. Bizi, rahmetinle cehennem azabından koru.
<p>رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ</p>	
Rabbenağfirlî ve livâlideyye ve lil müminîne yevme yekûmül hisâb.	Ey merhametlilerin en merhametlisi! Ey Rabb'imiz! Ahirette hesabın görüle- ceği gün beni, annemi, babamı ve mümin- leri bağışla.

3. ÜNİTE : HZ. MUHAMMED VE AİLE HAYATI

1. Hz. Muhammed'in Evliliği ve Çocukları :

Bütün Mekke'liler gibi Hz. Muhammed (s.a.s.) de amcasıyla birlikte ticâret yapıyordu. Gerek çocukluğunda, gerekse ticâret hayatında, dürüstlüğü ile tanınmıştı. Sözüde durmadığı, yalan söylediği, başkalarına zarar verecek bir davranışta bulunduğu, bir kimseyi incittiği asla görülmemiş; dürüstlüğü dillere destan olmuştu. Bu yüzden Mekke'liler O'na "el-Emîn" (her konuda güvenilir kişi) diyorlardı. O'nun bu yüksek ahlâkını öğrenen Kureyşin zengin kadınlarından Hatice, kendisine sermâye vererek ticâret ortaklığı teklif etti. Böylece Peygamber (s.a.s.) ile Hatice arasında ticâret ortaklığı başladı.

Kureyş'in Esed oğulları kolundan Huveylid kızı Hatice zeki, dirâyetli, şeref ve asâlet sâhibi, 39-40 yaşlarında zengin ve güzel bir hanımdı. Daha önce iki defa evlenmiş ve dul kalmıştı. Kureyş'in ileri gelenlerinden pek çok isteyenler olmuş, fakat hiç biri ile evlenmemişti. Güvendiği kimselere sermâye vererek ticâret ortaklığı yapıyor, böylece servetini artırıyor. Yüksek ahlâk ve yardımseverliği sebebiyle, kendisine Müslümanlıktan önce "Tâhire" denildiği gibi, sonra da "Haticetü'l-Kübra" denilmiştir.

Hz. Hatice bir ticâret kervanıyla Peygamberimiz (s.a.s.)'i Şam'a gönderdi. Kölesi Meysere'yi de hizmetine verdi. Fakat Hz. Peygamber (s.a.s.) Şam'a kadar gitmedi; malları Busra'da satarak geri döndü. Çünkü Bahîra'nın ölümünden sonra yerine geçen Râhip Nestûra da, Hz. Muhammed (s.a.s.)'in Şam'a gitmesini uygun bulmamıştı.

Üç ay kadar sonra, Hz. Muhammed (s.a.s.) beklenilenin çok üzerinde kazanç elde ederek döndü. Hz. Hatice, bu büyük insanın emniyet, dürüstlük ve gayretine hayran oldu. Daha sonra araya araçlar girdi; evlenmeleri kararlaştırıldı. Bu esnâda Hz. Muhammed (s.a.s.) 25, Hz. Hatice ise 40 yaşlarındaydı.

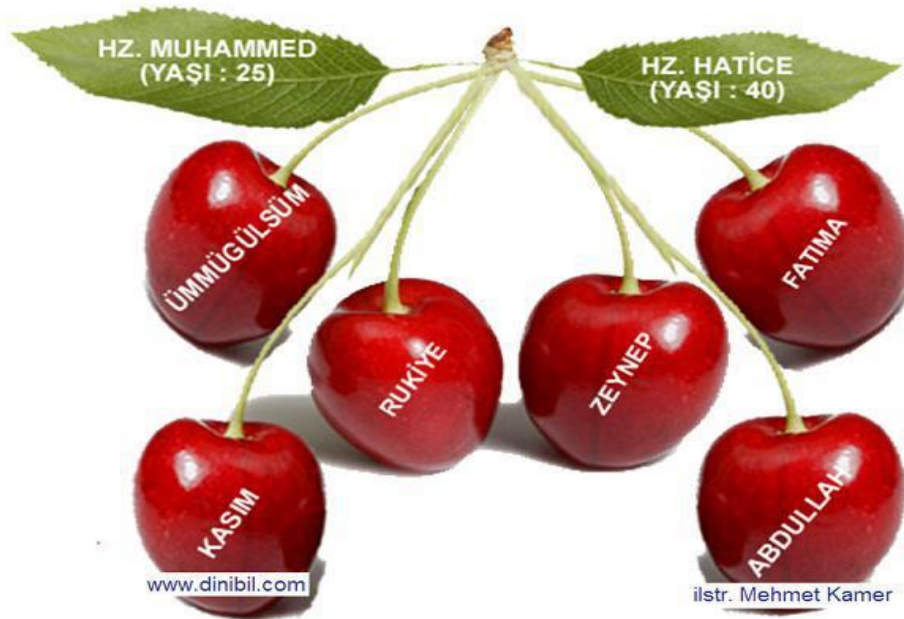
Nikâh, Hatice'nin amcazâdesi, Varaka oğlu Nevfel tarafından Hz. Hatice'nin evinde kıyıldı. Ebû Tâlib ile Varaka birer hitâbede bulunarak, her iki âilenin üstünlük ve meziyetlerini dile getirdiler. Esâsen, Hz.

Peygamber (s.a.s.) ile Hz. Hatice'nin soyları Kusayy'da birleşir. Hz. Hatice'ye 20 dişî deve mehir verildi. Nikâhtan sonra develer kesilerek dâvetlilere ziyâfet çekildi.

Evlenmelerinden sonra, Hz. Muhammed (s.a.s.), Hz. Hatice'nin evine geçti. Örnek ve mutlu bir âile yuvası kurdular. Hz. Hatice, Hz. Muhammed (s.a.s.)'e derin bir saygı ve sevgi ile bağlıydı. Peygamberliğinden önce olduğu gibi, Peygamberlik devrinde de en büyük yardımcısı oldu. Yüksek ve eşsiz ruhlular bir hanım olduğunu gösterdi.

Peygamberimiz (s.a.s.)'de ondan son derece memnundu. O devirde çok evlilik âdet olduğu ve bir çok teklifler aldığı ve aralarında yaş farkı da bulunduğu halde, onun üzerine evlenmedi; ölümünden sonra da onu hep hayırla andı.

Peygamberimizin Çocukları :

Peygamberimiz (s.a.s.)'in Hz. Hatice'den ikisi erkek, dördü kız olmak üzere sırasıyla, Kasım, Zeyneb, Rukiyye, Ümmü Gülsüm, Fâtıma ve Abdullah adlarında altı çocuğu oldu. Araplarda ilk çocuğun adı ile anılma âdet olduğundan Hz. Peygamber (s.a.s.)'e de "Ebû'l-Kasım" denildi. Kasım ile Abdullah küçük yaşta öldüler. Kızları büyüdüler. Fakat Fâtıma'dan başka hepsi de babalarından önce vefât ettiler. Yalnız Fâtıma, Peygamber (s.a.s.)'in vefâtından sonra altı ay daha yaşadı.

Rukiyye ile Ümmü Gülsüm'ü, amcası Ebû Lehep'in oğullarından Utbe ve Uteybe ile evlendirmişti. İslâmiyetten sonra Ebû Lehep, Hz. Peygamber (s.a.s.)'e olan düşmanlığı sebebiyle oğullarına eşlerini boşamaları için baskı yaptı. Onlar boşadıktan sonra, Rasûlullah (s.a.s.) Rukiyye'yi Hz. Osman'la evlendirdi. Rukiyye'nin ölümünden sonra da Ümmü Gülsüm'ü nikâhladı. Bu yüzden Hz. Osman'a "iki nûr sâhibi" anlamına "Zi'n-nûreyn" denildi.

En küçük kızı Fâtıma'yı ise Hz. Ali ile evlendirdi. Hasan ve Hüseyin, Hz. Fâtıma'nın çocuklarıdır. Rasûl-i Ekrem (s.a.s.)'in nesli, Hz. Fâtıma ile devâm etmiştir.

Peygamberimizin Torunları :

Peygamberimiz (s.a.s.)'in Mısırlı eşi Mâriye'den de İbrâhim adlı bir oğlu olmuş, fakat Hicretin 10. yılında henüz iki yaşına girmeden ölmüştür.

2. Hz. Muhammed'in Ailesi İçindeki Örnek Davranışları

Hız. Peygamber birçok hadisinde ailenin önemine işaret etmiş ve onun bir huzur yeri olduğunu belirtmiştir. Bir baba olarak çocukları dünyaya gelince sevinmiş; vefatlarında ise üzölmüştür. Sözelimi oğlu İbrahim'in doğum haberini kendisine getiren Ebû Râfi'e hediye vermiş; İbrahim'in annesi Mâriye'yi de azat etmiştir. Sık sık sütannesinin bulunduğu yere onu görmek için gitmiştir. İbrahim, on altı veya on sekiz aylık iken vefat etmiştir. Onun vefatı üzerine gözlerinden yaş dökölmüştür. Bunun üzerine

"-Sen de mi ağlıyorsun Ey Allah'ın elçisi?" diyen Abdurrahman b. Avf'a bunun şefkatten kaynaklandığını söylemiştir.

'Bir dost ve bir baba olarak yaratılışın en ince duygularıyla' bezenmiş olan Hz. Peygamber, bir aile reisinin aile bireylerine nasıl davranması gerektiğini emir ve tavsiyeleri ile açıkladığı gibi, bizzat kendi uygulamaları ile de ortaya koymuştur. Erkeğin kadına iyi davranması gerektiğini çok açık ve kesin bir şekilde dile getirmiştir. Bu anlamda:

"-En hayırlınız ailesi için hayırlı olandır."buyurmuştur.

Enes b. Mâlik:

"-Ailesine Hz. Muhammed kadar şefkatli bir kimse görmedim"

demıştır. İman, ahlak ve aile fertlerine yumuşak davranma arasında kurduğu bağıntıyı dile getiren şu sözü çok anlamlıdır:

"-Mü'minlerin iman yönünden en mükemmel olanı, ahlakı en güzel olanı ve aile fertlerine yumuşak davrananıdır."

İnsanın üzerinde hakkı olan kişilerin başında aile bireyleri gelmektedir. Çünkü kişinin sevincini ve üzüntüsünü ilk önce paylaştığı kimseler aile fertleridir. Hz. Peygamber çeşitli vesilelerle erkeklerin kadınlar üzerinde, kadınların da erkekler üzerinde hakları bulunduğunu söylemiştir. Kadınlar hakkında Allah'tan korkulmasını, onlara haksızlık yapılmamasını istemiştir.

Hz. Muhammed Aile Bireylerini Sever ve Aralarında Ayrım Yapmazdı

Hz. Peygamber aile fertlerinin eğlenme ve dinlenme gibi ihtiyaçlarını karşılar, düzeyli eğlencelerden onları yararlandırmaya çalışırdı. Ramazan ve Kurban Bayramı gösterilerine kızlarını ve hanımlarını da götürürdü. Bir bayramda Habeşlilerin sergiledikleri gösterileri Hz. Âişe'nin seyretmesine izin vermiş ve hatta yardımcı olmuştur. Hz. Âişe ile koşu yapmış, aile bireyleri ile şakalaşmıştır.

Hz. Peygamber çocuklarına olduğu gibi, yanında, kendi korumasında büyüyenlere, örneğin Ali b. Ebû Tâlib'e, Zeyd b. Hârise'ye ve azatlısı Ümmü Eymen'e de son derece şefkatli davranmıştır. Amcası Ebû Tâlip'in yükünü hafifletmek üzere 5 yaşında iken yanına almış olduğu Hz. Ali, babası Mekke'de olduğu halde Hz. Peygamber'in yanında büyümüş ve ömrü boyunca onun yanından ayrılmamıştır. Aynı şekilde Zeyd b. Hârise de Hz. Peygamber'in ailesi içinde büyümüştür. Hz. Hatice, kendisine Hakîm b. Hizâm'ın köle olarak verdiği Zeyd'i Hz. Peygamber'e hediye etmiş; Hz. Peygamber de onu azat etmişti. Zeyd'in babası, oğlunu araya araya Mekke'de bulmuş; Hz. Peygamber onu, kendi yanında kalmak veya babası ile birlikte gitmek konusunda serbest bırakmıştı. Zeyd ise Hz. Peygamber'i babasına tercih etmiştir. Bu da Hz. Peygamber'in ona karşı hareketleri, davranış ve muamelesinin gerçek bir babanın davranışından farksız olduğunu göstermektedir.

Hz. Peygamber, babasından kendisine kalan ve Hz. Hatice ile evlendiği zaman azat ettiği Ümmü Eymen'i de ailesinden sayarak ona bir anneye gösterilen muameleyi göstermiştir. Hanımlarını, çocuklarını, yanında büyüyenleri ve hizmetçilerini dövmemiştir. Medine'de Hz. Peygamber'in hizmetine verilen Enes b. Mâlik, kendisine vefatına kadar hizmet etmiş; bir defacık olsun karşıdakinin davranışlarına bıkkınlık, yılgınlık ve iç sıkıntısının bir ifadesi olan "öf" bile demediğini söylemiştir.

Hz. Muhammed Aile Bireyelerine Danışır ve Görüşlerine Değer Verirdi

Peygamberimiz, eşleri (*) ve çocukları ile istişâre etmiştir. Kaynaklarımızda bu konuyla ilgili bol miktarda bilgi bulunmaktadır. Ayrıca zaman zaman hanımlarının itirazlarına ve isteklerine maruz kalmıştır. Şayet hep emredici olsaydı, hanımlarına birşey danışmasaydı ve sormasaydı herhangi bir itirazla karşılaşmazdı.

Peygamberimiz, ilk vahiy aldığı zaman, içinde bulunduğu sıkıntılı durumu hanımı ile istişâre etmiştir. Hz. Hatice de hem kendisini teselli etmiş ve hem de onu meseleye kesin çözüm bulacak ve doğru teşhis koyacak bir kişiye, Varaka b. Nevfel'e götürmüştür. Bu olay Hz. Hatice'nin dirayetini, soğukkanlılığını ve isabetli karar verme yeteneğini mükemmel bir şekilde ortaya koymaktadır.

Konumuzla ilgili bir başka örnek şöyledir:

Hız. Peygamber Hudeybiye seferinde barış antlaşmasından sonra sahâbîlere kurbanlarını kesmelerini ve tıraş olmalarını emreder. Sahâbîler antlaşmanın şartlarını Müslümanların aleyhine buldukları için isteksiz davranırlar; hiçbiri kalkıp da bu emri yerine getirmez, o emir verdikçe yüzüne bakarlar. Buna çok üzülen ve hatta kızan Hız. Peygamber hanımı Ümmü Seleme'nin çadırına girerek durumu ona anlatır. Ümmü Seleme şunları söyler:

"-Ey Allah'ın Elçisi! Sen çıkıp kurbanını kes, başını tıraş et. Onların hepsi sana uyacaktır." Peygamberimiz Ümmü Seleme'nin tavsiyesini yerine getirir. Sahabe de duyguları ile hareket etmeyi bırakır ve ona uyar.

Hız. Muhammed (s), ailenin tüm bireyleriyle konuşur, onların düşüncelerini alırdı. Aileyi ilgilendiren herhangi bir konuda tek başına karar vermezdi. Örneğin kızlarını evlendirirken onların düşüncelerini sormuş ve istekleri doğrultusunda hareket etmiştir.

(*) Peygamberimiz, kendi toplumunda normal sayılan çok eşlilik adetine uymuştur. Bunun çeşitli nedenlerinden en önemlisi şudur: Çok eşlilik siyasi bir güç olarak kabul ediliyor; kabileler evlilikler yoluyla diğer kabileleri kendi yanlarına çekiyorlar, böylece güçlerini ve etki alanlarını arttırıyorlardı.

Hız. Muhammed Akrabayı Ziyaret Ederdi

Akraba ilişkileri "sıla-i rahim" olarak isimlenmiş ve önemle üzerinde durulmuştur. İnsanlar, doğumundan ölümüne kadar yakın ilgiye muhtaç bir varlıktır. Dinimiz ilgide öncelik hakkını ana-babaya tanımakla beraber, diğer hısım ve akrabalara karşı iyi davranılmasına da büyük önem vermiştir. Amca, hala, teyze, dayı ve bunların çocukları, kayın valide, kayın peder ve kayın birader gibi yakınlarla karşı insani, ahlaki ve sosyal görevler yerine getirilir.

Bir çok ayette akrabayla ilişkilerin sürdürülmesi ve onların haklarının gözetilmesi emredilmiştir. Kur'an-ı Kerim'de

"Şüphesiz Allah, adaleti, iyilik yapmayı yakınlarla yardım etmeyi emreder..." (Nahl Suresi 90);

"Akrabaya, yoksula ve yolda kalmış yolcuya haklarını ver..." (İsra Suresi 26) buyurulmuştur.

Peygamberimiz akrabalarıyla ilişkilerine çok önem verirdi. Kendisine emeği geçmiş olan büyüklerini hiç unutmamış, onlara hep iyilikle davranmış, hatırlarını saymıştır. Örneğin ona süt annelik yapmış olan Halime'ye büyük bir saygı beslerdi. Onu her gördüğünde "Anneciğim" diyerek iltifat eder, ona yer gösterir, halini hatırlarını, bir ihtiyacı olup olmadığını sorardı.

Bir defasında Halime annemizin yaşadığı köyde kuraklık olmuş, hayvanlar hastalıktan ölmüştü. Geçim sıkıntısı çeken Halime annemiz, Peygamberimizin yanına geldi ve derdini anlattı. Peygamberimiz o zaman Hız. Hatice ile evliydi. Süt anneye her türlü ikramda bulundular, ayrılırken ona kırk adet koyun hediye ettiler. Bu duruma çok memnun olan Halime annemiz aldığı hediyelerle birlikte köyüne döndü.

Hız. Muhammed (s), dedesi, amcaları ve diğer akrabalarıyla ilişkilerini sürdürmüştür. Onlara iyi davranarak güler yüz göstermiştir. Hasta olanları ziyaret etmiş, onların iyileşmesi için elinden geleni yapmıştır. Mekke'nin fethinde, çoğunluğu akraba olmakla birlikte kendisine çok eziyet eden müşrikleri bile affetmiştir.

Peygamberimiz, biz Müslümanları da akraba ilişkilerini sıkı tutmayı öğütlemiştir.

"Akrabalık bağı koparan (cezasını çekmeden) cennete giremez" (Buhari, Edeb, 11);

"Faziletli işlerin en üstünü senden ziyareti kesen akrabaları ziyaret ederek ilişkiyi sürdürmendir" (Ahmed, III, 438) anlamındaki hadisler akraba ziyaretinin ne kadar önemli olduğunu belirtmektedir.

Bu nedenle, akrabaların sevinçli ve acılı günlerinde yanlarında bulunmak hem insanlık hem de dini görevlerimizdendir. Onlara fiili veya sözlü olarak her hangi bir zarar vermemeli, onları kötülememeli, unutmamalı ve dargın durmamalıyız. Akrabalık ilişkilerini sürdürmek farz, bu ilişkileri koparmak ise haramdır. Akrabasını unutmayan, onlar ile ilişkisini sürdüren kimse sevap, aksine davranıp koparan da günah kazanmış olur.

Bir adam Peygamberimize:

- Ey Allah'ın Elçisi! Bana cennete girmeme neden olacak bir salih amel söyle, dedi. Peygamberimiz:

- "Allah'a ibadet eder ve ona hiçbir şeyi ortak koşmazsın, namazı kılar, zekatı verir, akrabayı gözetirsin." buyurdu (Buhari, Edeb, 10)

3. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in Ailesinin Örnek Davranışları

Peygamberimiz ailede sevgi ve saygıyı, merhameti, adaleti ve hoşgörüyü daima ön planda tutmuştur. Peygamberimizin ailesi de ona büyük bir sevgiyle bağlıydı. Peygamberimize yıllarca hizmet eden Enes bin Malik şöyle demiştir:

"Ben Peygamberimiz kadar ailesine ve çocuklarına merhametli olan başka hiç kimse görmedim."

Peygamberimiz aile halkından hiç kimseyi dövmez, azarlamaz, kötü söz söylemezdi. Onlarla sohbet eder, zaman zaman şakalaşır. Peygamberimizin aile halkı da onu küçük düşürecek davranışlarda bulunmaz, iyilikseverlik, hoşgörü, yardımlaşma konularında çevresindekilere örnek olurlardı.

Onlar, Peygamberimizin en yakınlarıydı. Peygamberimize ilk vahiy geldiğinde, onu eşi Hz. Hatice anlayışla karşılamış, ona:

"Endişe etmene gerek yok... Üzülme, Allah senin gibi bir kulunu utandırmaz. Çünkü sen, doğruyu söyler, emanetleri korursun; yoksula yardım eder, misafire ikramda bulunursun; başı darda kalana yardıma koşarsın.." diyerek sakinleştirmiştir.

Hz. Hatice aynı zamanda çocuklarına karşı da çok şefkatliydi. Zengin bir kadın olmasına rağmen, son derece alçakgönüllü biriydi. Peygamberimizle birlikte İslam'ı yaymak uğruna pekçok sıkıntıya katlanmıştır.

Hz. Aişe, bilgi öğrenme sevgisiyle bütün Müslüman kadınlara örnek olmuştur. Peygamberimizin damadı Hz. Ali, kızı Hz. Fatıma, bu ikisinden dünyaya gelen Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin, iyilikleri ve güzel davranışlarıyla insanların takdirlerini kazanmışlardır.

Peygamberimiz ve onun ailesi hiçbir zaman, insanların onlara olan sevgi ve ilgilerini kötüye kullanmamış, onları kendilerine hizmet ettirmemiş, peygamberliği bir üstünlük aracı olarak kullanarak insanlara üstünlük taslamamışlardır. Ne Peygamberimiz ne de onun aile halkından biri, çok büyük toprakların hakimi oldukları dönemlerde bile, saraylar içinde yaşamamış, insanları kendilerine kul etmemişlerdir.

Hz. Muhammed'in Ailesinde Sevinçler ve Sıkıntılar Paylaşıldı

Aile bireylerinin birbiri üzerinde bazı hak ve sorumlulukları vardır. Bu sorumluluklardan biri de üzüntü ve sevinçlerimizi paylaşmaktır. Peygamberimizin sıkıntılı günlerinde ailesi her zaman onun yanında olmuştur. Medine'ye hicret edildikten sonra İnsanların Peygamberimize olan ilgisi onları şımartmamıştır.

Peygamberimizin aile halkı arasında sevinç ve sıkıntılarını paylaştığını anlatan bir örnek şöyledir: Hz. Ali anlatıyor:

"Peygamberimizin en çok sevdiği kimse, kızı Fatıma idi. O benim evimde bulunduğu sırada el değirmenini çevirmekten elleri nasır bağlamıştı. Tulum ile su taşımaktan boynunda iz kalmıştı. Evi sürekli süpürdüğünden elbiseleri tozlanıyor ve ocağın ateşini yakmaktan elbisesi siyahlaşıyordu. O bu işler neticesinde rahatsız olmuştu. Bu sıralarda Peygamberimizin yanına bir köle getirdiklerini duyduk. Fatıma'ya: "Babanın yanına gidip sana bir hizmetçi vermesini istemez misin?" dedim. Fatıma bu iş için Peygamberin bulunduğu yere gitti, ama Peygamberimiz insanlara konuşuyordu; utanıp sözünü söylemeden geri döndü."

Peygamberimiz ona sıkıntılı zamanlarında şöyle derdi: **"Ey Fatıma, dünyanın acılarına sabret ki, ahiretin bol nimetlerine kavuşasın."**

Peygamberimiz, insanların sevinç içinde oldukları bayram günlerinde, sevinçlerini birbiriyle paylaşmalarını isterdi. Bayram namazlarına kadın erkek herkes gelir, beraberce namaz kılar, tekbir getirirlerdi. Fakat daha sonra kadınların bayram namazına gitme geleneği kaybolmuştur.

Peygamberimizin ailesinin bayram günlerinde sevinçlerini paylaştıklarıyla ilgili bir örnek şöyledir: Hz. Aişe anlatıyor:

"Bir bayram günü evde def çalıp türkü söyleyen iki kızı seyrediyordum. Peygamberimiz eve geldi ve gidip sedire (divana) uzanıp üzerini örttü. (Dinlenmeye çekildi.) Bu arada babam Ebu Bekir geldi. Def çalan kızları görünce:

"-Bu ne hal, Allah'ın elçisinden utanmıyor musun?" diyerek çıkıştı. Bunun üzerine Peygamberimiz ona:

"Bırak, ilişme..." dedi. Sonra şöyle devam etti: "Her toplumun bir bayramı vardır. Bugün de bizim bayramımız."

Hz. Muhammed'in Ailesinde Misafire Cömert Davranırdı

Peygamberimiz ve ailesi evine gelen konuklara son derece nazik davranmış, onlarla yakından ilgilenmiş ve onlara karşı cömert davranmıştır.

Bir keresinde Habeş Kralı tarafından Medine'ye bir heyet gönderilmişti. Peygamberimiz bu heyete bizzat kendisi hizmet etti, onlarla yakından ilgilendi. Bu durum sahabenin (Peygamberimizin dostlarının) hayretine gitti. Peygamberimiz onlara

"-Bunlar bizim arkadaşlarımıza ikram ettiler. İlk muhacirleri hoş karşıladılar. Ben onlara bunun karşılığını bizzat vermek isterim" diyerek cömertliğini ve vefasını göstermiştir.

Peygamberimizin eşi Hz. Aişe hakkında şöyle bir olay anlatılır:

Zamanın halifesi Muaviye, Hazreti Aişe'ye binsekizyüz seksen dirhem kıymetinde erzakı hediye olarak Hazreti Aişe validemize göndermişti. Hazreti Aişe, bu erzakın tamamını yoksullara dağıttı. Akşam olunca da hizmetçisi Ümmü Dürre'ye:

— Git biraz ekmek - zeytin al, iftar edelim, dedi. Ümmü Dürre Hazreti Aişe'nin emrini yerine getirdikten sonra:

— Bugün bu kadar erzak dağıttın Ne olurdu, onların tamamını dağıtmasaydın, biraz et alsaydık, bu akşam iftarımızı etli yemekle yapsaydık, dedi.

Hazreti AïŖe validemiz, hizmetçisinin durumunu dűŖűnűp

— KeŖŖe ۆnceden sۆyleseydin, birazcık ayırırdık, dedi

Peygamberimiz, verebileceği ne varsa çekinmeden verirdi. Kimine para verir, kimine yemek yedirir, kimine elbise giydirdi. Bazen alacağından vaz geçerdi. Bazen birinden bir Ŗey satın alır, parasını ۆder, sonra da aldığı Ŗeyi satıcısına hediye ederdi.

Peygamberimiz, ailesini ve diđer Műslűmanları da cۆmert olmaya davet ederek, hayırsever insanların dűnya ve ahiret mutluluđunu kazanacaklarını; imkanı olduđu halde hayır yapmaktan kaçınan kimselerin ise mutsuz olacaklarını bildirmiŖtir.

Hz. Muhammed'in Ailesinde İsraftan Kaınılırdı

Peygamberimizin ailesinde israftan kaınılırdı. İsraf, bir insanın, malını cۆmertlik sınırlarını aŖarak, aŖırı bir Ŗekilde harcaması demektir. Allah, cimriliği yasakladığı gibi israfi da yasaklamıŖ ve Ŗۆyle buyurmuŖtur:

“Elini boynuna bađlı kılma (cimri olma) ve bűsbűtűn de onu açıp israf etme ki, sonra kınanmıŖ olursun ve eli boŖ açıkta kalırsın” (İsra 26-29)

“Yeyiniz, içiniz, fakat israf etmeyiniz. űnkű Allah israf edenleri sevmez” (Araf 31)

Pegamberimizin ileri yaŖında Műslűmanlar bolluk ve refaha kavuŖmuŖlardı. Arabistan yarımadası Műslűmanların hakimiyetinde ve Peygamberimizin kontrolű altındaydı. Bununla birlikte Peygamberimiz ve ailesi hiçbir zaman kendileri için saraylar kurdurmamıŖ, ۆzel yemekler yememiŖ, ۆzel kıyafetler içinde yaŖamamıŖlardır. Sıradan bir insan hangi Ŗartlarda yaŖıyorsa Peygamberimiz ve ailesi de aynı durumda yaŖamıŖtır.

Peygamberimiz ve ailesinin sade bir yaŖam sűrmesinin nedeni, gerçek deđerli olan Ŗeyin inançlar ve gűzel davranıŖlar olduđuna inanmaları, kullanılan eŖyanın yaŖamımızı kolaylaŖtıran birer araç olduđunu dűŖűnmeleridir. Peygamberimiz insanlara giydikleri elbiselere, içinde oturdukları eve, bindikleri araçlara ve yediklere yemeklere gۆre deđer vermez, inançlarına ve yaptıkları gűzel davranıŖlara gۆre deđer verirdi. Allah katında da deđerli olan insanların inançları ve salih amelleridir.

Hz. Muhammed'in Ailesinde KomŖuluk İliŖkilerine ۆnem Verilirdi

KomŖuluk iliŖkilerinin iyi yűrűtűlmesi, toplum hayatı açısından çok ۆnemlidir. Bir ayette Yűce Allah Ŗۆyle buyurur:

"Ana-babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komŖuya, uzak komŖuya, yakın arkadaŖa, yolcuya, elinize bakanlara iyi davranın." (Nisa 36)

Peygamberimiz ve ailesi komŖuluk iliŖkilerine çok ۆnem verirlerdi. Peygamberimizin bu konuda bizleri uyarıcı bir çok hadisi vardır:

"Allah'a ve ahiret gűnűne inanan, misafirine ikramda bulunsun. Allah'a ve ahiret gűnűne inanan, komŖusuna iyilikte bulunsun. Allah'a ve ahiret gűnűne inanan, ya hayır sۆylesin ya da sussun."

"Cebrail bana komŖuya iyilik yapmayı o kadar ısrarla tavsiye etti ki, birbirine mirasçı yapacak sandım."

"Allah katında arkadaşların en hayırlısı, arkadaşlarına en hayırlı olandır. Komşuların en hayırlısı da komşusuna hayırlı olandır."

Hız. Muhammed (s) komşularını ziyaret eder, sevinçli ve üzüntülü zamanlarda yanlarında olurdu. Onların dertleriyle ilgilenmeyi, sahip olduklarını onlarla paylaşmayı görev bilirdi. O şöyle derdi: Komşusu açken kendi tok yatan kimse bizden değildir.

Hız. Muhammed'in Ailesinde Öksüzler ve Yoksullar Gözetilirdi

İslam dininin üzerinde önemle durduğu konulardan biri de yoksulu kollamak, öksüz ve yetimlere sahip çıkmaktır. Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurur:

"Yetimi sakın ezme Senden bir şey isteyen sakın azarlama..." (Duha 9-10)

Peygamberimiz ve ailesinde yoksullar gözetilir, öksüz ve yetimlere ayrı bir önem verilirdi. Onlar, muhtaç olanlara yardım eder, onlardan bir şey isteyenleri boş çevirmemeye çalışırlardı. Bir defasında kızı Fatıma, ev işlerinden yorgun düştüğünü, el değirmeniyle buğday öğütmekten ellerinin şiştiğini belirterek kendisine bir hizmetçi tutmasını istediğinde Peygamberimiz, yoksul ve kimsesizlerin barındığı yeri kastederek:

"-Kızım, henüz Suffe'dekilerin geçimini yoluna koyamadım. bu durumda sana nasıl yardımcı olabilirim? demişti.

Şehit çocukları ve yakınları Peygamber ailesinde çok ilgi görürdü. Sahabeden Beşir bin Akrebe, henüz çocukken babası Uhut savaşında şehit edilmişti. Peygamberimiz onları evlerinde ziyaret etti. Babası kaybetmiş olan Beşir ağlıyordu. Peygamberimiz onun başını okşayarak:

"Ağlama... Ben baban, Aişe de annen olsun istemez misin?" diyerek onu teselli etti. Çocuğun üzüntüsü sevince dönüştü. Peygamberimizin eşi Hız. Aişe'nin koruması altında birçok yetim vardı.

4. Salavat Duaları ve Anlamı

Peygambere sevgimizi, saygımızı ve bağlılığımızı göstermek için yaptığımız duaya salavat denir. Peygamberimizin adının anıldığı durumlarda kısaca "Allahümme salli alâ Muhammed" denilir. Namazların son oturuşunda da aşağıdaki salavat duaları okunur.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ ۞ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ ۞ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ۞

Okunuşu

Allâhümme salli alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed. Kemâ salleyte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrâhîme inneke hamîdün mecîd.

Anlamı

Allah'ım! İbrahim Peygambere ve ailesine rahmet ettiğin gibi Hz. Muhammed (s.a.v.)'e ve ailesine de rahmet et. Gerçekten sen övülen ve şanı yüce olansın.

اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ ۞ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ ۞ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ۞

Okunuşu

Allâhümme bârik alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed. Kemâ bârekte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrâhîme inneke hamîdün mecîd.

Anlamı

Allah'ım! İbrahim Peygamberi ve ailesini mübarek kıldığın gibi Hz. Muhammed (s.a.v.)'i ve ailesini de mübarek kıl. Gerçekten sen övülen ve şanı yüce olansın.

4. ÜNİTE : KUR'AN VE YORUMU

► İslam Dininin Temel Kaynağı Kur'an-ı Kerim

Kur'an-ı Kerim: Kur'an kelimesi sözlükte okumak, toplamak, okunan metin anlamına gelir. Terim olarak ise Allahü Teala'nın son peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v.) vahiy yoluyla gönderdiği son ilahi kitap demektir. Kur'an-ı Kerim, 610 yılının Ramazan ayının Kadir Gecesinde indirilmeye başlanmış, Peygamber Efendimizin 632 yılında vefatına kadar ayet ayet, sure sure indirilmiştir. Böylece indirilmesi 23 yılda tamamlanmıştır.

Kur'an-ı Kerim İslam dininin temel kaynağıdır. Dinimiz hakkında bilgi edinmek isteyen bir kişinin başvuracağı ilk ve en önemli kaynaktır.

Kur'an-ı Kerim'de iman, ibadet ve ahlak ile ilgili bilgiler yer alır. Allah'ın varlığı ve birliği, melekler, peygamberler, kutsal kitaplar, kaza-kader, ahiret inancı vb hakkında bilgiler; namaz, oruç, zekat, hac vb diğer ibadetler hakkında bilgiler; doğruluk, dürüstlük, iyilik, yardımseverlik, çalışkanlık, sabır, vefa, güven gibi ahlaki davranışlar ile ilgili öğütler Kur'an'da yer alan başlıca konulardır.

"Bu Kur'an, ayetlerini düşünsünler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz mübarek bir kitaptır." (Sâd suresi, 29. ayet)

► Kur'an İyiye ve Güzele Yönlendirir

Kur'an'ın amacı insanların iyi, yararlı, güzel işler yapmaları, doğru davranışlar sergilemeleridir. Bu sebeple Kur'an insanlara bunların yollarını gösterir.

Kur'an-ı Kerim;

- » İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerinde doğruluk, saygı, sevgi, adalet, hoşgörü, dayanışma, yardımlaşma gibi güzel davranışlar sergilemelerini ister.
- » İnsanların barış içinde, dostça ve kardeşçe yaşamalarını öğütler.
- » Toplumdaki kimsesizlerin, yoksulların, yetimlerin vb muhtaç durumda olanların koruyup gözetilmesini ister.
- » Çalışmayı, üretmeyi, başarı için emek harcamayı, insanlığa, ülkesine, vatanına, dinine, devletine faydalı bir insan olmayı öğütler.
- » Kötülüğü ve kötü şeyleri yasaklar. www.huseyinarasli.com

"Muhakkak ki Allah adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder. Çirkin işleri, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor." (Nahl suresi, 90. ayet)

► Kur'an'ın Açıklayıcılığı ve Yol Göstericiliği

İnsan-Allah İlişkisi: Kur'an insanın Allah ile olan ilişkisi konusunda yol gösterir. Allah'a nasıl inanılacağını, nasıl ibadet edileceğini ve nasıl şükredileceğini öğretir. Allah'ın sıfatlarını, isimlerini bildirir. Allah'ın insanları çok sevdiğini, merhametinin bol olduğunu, tövbeleri kabul eden olduğunu bildirip insanın Allah'a nasıl dua ve tövbe edeceği konusunda yol gösterir.

"Kullarım sana beni sorduğunda (söyle onlara): Ben çok yakınım. Bana dua ettiği vakit dua edenin dileğine karşılık veririm. O halde benim davetime uysunlar ve bana inansınlar ki doğru yolu bulalar." (Bakara suresi, 186. ayet)

İnsan-İnsan İlişkisi: Kur'an insanlar arası ilişkiler konusunda yol gösterir. İnsanların toplumda dostluğu, kardeşliği ve barışı nasıl sağlayacakları, birbirleriyle nasıl iyi geçinecekleri konusunda bilgiler ve öğütler verir. Toplumda sevginin, saygının, barışın, kardeşliğin, yardımseverliğin, dürüstlüğün ve bütün iyiliklerin hakim olmasını, kötülüklerin de uzak olmasını ister.

"Ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşına, yolcuya... iyilik edin. Şüphesiz Allah, kibirlenen ve övünen kimseleri sevmez." (Nisa suresi, 36. ayet)

İnsan-Evren İlişkisi: Kur'an insanın evrenle olan ilişkisi konusunda yol gösterir. Allahü Teala dünyayı ve bütün evreni insanın faydalanması için yaratmıştır. Bu Kur'an'daki birçok ayette vurgulanmıştır. Bu sebeple Kur'an insanın, kainatın mükemmel yaratılışına, düzenine ve dengesine bakıp düşünmesini ve evrendeki dengeyi, düzeni bozmasını ister.

Göğü O yarattı ve mizanı (dengeyi) O koydu. Sakın dengeyi bozmayın." (Rahman suresi, 7.-8. ayetler)

Allah-Evren İlişkisi: Kur'an, Allah-evren ilişkisi konusunda yol gösterir. Evrendeki hiçbir şey tesadüfen olmamıştır. Kainatı yoktan var eden Allahü Teala'dır. O, sonsuz güç ve ilim sahibidir. Kainatın tek sahibidir. Allah evrendeki her şeyi belli bir ölçü ve düzene göre yaratmıştır. Her şey O'nun bilgisi ve emri doğrultusunda hareket etmektedir. Kur'an bu konularda insanlara bilgiler verir ve insanın bu mükemmel düzene bakıp düşünmesini, Allah'a şükretmesini ister.

"O, gökleri ve yeri örnekleri yokken yaratandır... Her şeyi O yarattı." (En'am suresi, 101. ayet)

Allah'ı Arayan İnsan Hz. İbrahim (a.s.)

Hız. İbrahim'in (a.s.) Mezopotamya bölgesinde yer alan Babil ülkesinde yaşadığı belirtilir. Burası şimdiki Harran ve Urfa çevresidir. Hız. İbrahim doğmadan önce Babil ülkesi Nemrut adlı bir kralın hakimiyeti altında bulunuyordu. Nemrut bir gece rüyasında çok parlak bir yıldızın doğduğunu, parlaklığının güneş ve aydan bile çok olduğunu gördü. Bu durum Nemrut'u korkuttu. Kâhinlerini çağırdı ve rüyasını onlara anlattı. Onlar "Ülkende bir çocuk doğacak. Halkın dinini değiştirecek. Senin saltanatın da o çocuğun eliyle son bulacak" diye rüya hakkında yorum yaptılar. Bunun üzerine çok öfkelenen Nemrut yeni doğmuş ve doğacak olan çocukların öldürülmesini emretti. Nemrut'un yanında çalışan ve bu kararı duyan Hız. İbrahim'in babası Azer, henüz Hız. İbrahim'e hamile olan eşini gözlerden uzakta bir mağaraya götürdü. Bir müddet sonra eşi mağarada doğum yaptı ve Hız. İbrahim dünyaya geldi. Annesi Hız. İbrahim'i tehlike geçinceye kadar belli bir süre mağarada büyüttü.

Aradan bir zaman geçtikten sonra Nemrut artık tehlikenin geçtiği kanısına varıp çocukların öldürülmesi emrini kaldırdı. Bunun üzerine Azer eşini ve çocuğunu eve getirdi.

Hız. İbrahim zeki bir çocuktur. Ailesinin ve içinde yaşadığı halkın putlara taptığını gördü. İnsanlar taştan, tahtadan yaptıkları putlardan yardım istiyorlar, onlara yiyecekler sunuyorlardı. Ancak Hız. İbrahim'in aklı bu durumu kabul etmiyordu.

Bir gün kırlarda gezerken yoruldu ve bir ağacın altına oturdu. Kendisini ve her şeyi kimin yarattığını düşünmeye başladı. Böyle düşünürken yorgunluktan uyuyakaldı. Akşam uyanınca gökyüzünde parlak bir yıldız gördü. Aradığı yaratıcının bu parlak yıldız olduğunu düşünüp heyecanla yıldızı seyretmeye başladı. Ancak yıldız bir süre sonra gözden kayboldu. Hız. İbrahim "Batıp kaybolan benim Rabbim olamaz!" dedi. Arkasından ay bütün güzelliği ve aydınlığıyla dolunay şeklinde doğdu. Hız. İbrahim "İşte Rabbim budur" diyerek ayı seyretmeye başladı. Bir süre sonra ay da kaybolunca Hız. İbrahim üzüldü ve kaybolan şeylerin Tanrı olamayacağını düşündü. Sonra uykuya daldı. Sabah uyanığında güneşin doğmaya başladığını gördü. Güneşin ihtişamı, aydınlığı hepsinden daha fazlaydı. "İşte Rabbim budur. Zira bu hepsinden daha büyük" dedi. Ancak akşam olup güneş yavaş yavaş batmaya başladı ve bir süre sonra gözden kayboldu. Hız. İbrahim bunun da Tanrı olamayacağını anladı ve etrafıca düşünmeye başladı. Sonra bütün bu doğup batanları ve kainattaki her şeyi yaratan Allah'ı buldu. O'nun hepsinden daha güçlü ve büyük olduğunu, ancak kendisinin O'nu göremediğini anladı. "Ben hanif olarak yüzümü gökleri ve yeri yoktan var eden Allah'a çevirdim ve ben müşriklerden (puta tapanlardan) değilim." (En'am suresi, 79. ayet) dedi.

Hız. İbrahim'in babası Azer de putlara tapmaktaydı. Ayrıca bir put ustası olan Azer atölyesinde çalışırken oğlu Hız. İbrahim yanına geldi. Babasına, putların kendisini duyup duymadığını veya dua ettiğinde duasına karşılık verip vermediğini sordu. Azer oğlunun bu sorularına olumsuz cevap verdi. O zaman Hız. İbrahim babasına "Babacığım, elinden hiçbir iş gelmeyen, seni işitip görmeyen bu putlara ne diye tapıyorsun?" diye sordu. Azer bu duruma kızdı ve oğlunu yanından uzaklaştırdı.

Hız. İbrahim halkına putlara tapmanın yanlış olduğunu söyledi. Onları bir ve tek olan Allah'a inanmaya çağırdı. Halkı inanmasa da Hız. İbrahim bıkmadan usanmadan onlara doğruyu göstermeye çalıştı. Hatta bir keresinde halkın şehir dışında eğlence yaptığı bir zamanda tapınağa girip bütün putları baltayla parçaladı. Yalnız büyük puta dokunmadı ve baltayı onun boynuna asarak oradan uzaklaştı. İnsanlar eğlenceden döndükleri zaman putların parçalanmış olduğunu gördüler. "Bunu ancak İbrahim yapmıştır" diye düşündüler. Çünkü Hız. İbrahim kendileriyle eğlenceye gelmemiştir ve aynı zamanda O putlara inanmayan biriydi. Hız. İbrahim'i çağırdılar ve putları kimin kırdığını sordular. Hız. İbrahim "...Bunu şu büyükleri yapmıştır. Konuşabiliyorsa onlara sorun bakalım..."(Enbiya suresi, 63. ayet) dedi. İnsanlar bir süre şüphe ve tereddüt içinde düşündüler. Hız. İbrahim onları Allah'a inanmaya çağırdı. Ancak onlar yine inanmadılar ve Hız. İbrahim'i kral Nemrut'a şikayet ettiler.

Nemrut Hız. İbrahim'i çağırdı. Olanları duymuştu ve O'nu sorguya çekti. Kendini beğenmiş bir tavırla Hız. İbrahim'e sordu:

— Bu ülkenin Tanrısı benim. Senin Tanrın da kim?

Hız. İbrahim:

— Benim Rabbim Allah'tır. O öldürür ve yeniden diriltir, diye cevap verdi.

Nemrut:

— Ben de öldürür ve diriltirim, dedi. Daha sonra zindandan çağırttığı iki mahkumdan birisini öldürttü. Diğerini de serbest bıraktı.

Hız. İbrahim:

— Allah güneşi doğudan getiriyor, sen de batıdan getirsene, dedi.

Nemrut bu sözlere şaşırıp kaldı, ne diyeceğini bilemedi. Onu cezalandırmak istedi ve ateşe atılmasını emretti. Herkes odun topladı. Odunlardan büyük bir yığın oluşturuldu. Sonra odunları ateşe verdiler. Hız. İbrahim'i de ateşin içine attılar. O anda Allahü Teala ateşe emretti: "Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve esenlik ol!". Ateş bir gül bahçesine dönüşüverdi ve Hız. İbrahim'i yakmadı. Bu, Allah'ın büyük bir mucizesi idi. Orada bulunanlardan bir kısmı gördükleri bu mucize karşısında Allah'a iman ettiler. Ancak Nemrut başta olmak üzere bir çoğu inanmamakta ısrar ettiler. Hız. İbrahim bu olaydan sonra kendisine inananları ve ailesini yanına alarak oradan Şam diyarına göç etti.

5. Fil Suresi ve Anlamı

Kâbe'yi yıkmak isteyen Ebrehe'nin fillerle hücumunu konu edinildiği için bu ad verilmişti
ekke'de inmiştir, 5 ayettir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۝ أَلَمْ يَجْعَلْ
كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۝ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۝ تَرْمِيهِمْ
بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ۝ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ ۝

Okunuşu

Bismillâhirrahmânirrahîm
Elem tera keyfe feale Rabbüke bi ashâbil fil.
Elem yec'al keydehüm fi tadrîlin
ve ersele aleyhim tayran ebâbîl.
Termîhim bi hicâretin min siccîl.
Fecealehüm keasfin me'kûl.

Anlamı

“Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.
Rabb'in fil sahiplerine neler etti, görüp bilmedin
mi?
Onların kötü planlarını boşa çıkarmadı mı?
Onların üstüne ebabil kuşlarını gönderdi.
O kuşlar, onların üzerine gökten taşlar
yağdınyorlardı.
Böylece Allah onları yenilip çiğnenmiş ekin gibi
yaptı.”

5. ÜNİTE : SEVİNÇ VE ÜZÜNTÜLERİMİZİ PAYLAŞALIM

► PAYLAŞMAK NIÇİN ÖNEMLİDİR

Toplumsal hayatın en önemli unsurlarından biri paylaşmaktır. Çünkü bir insan bütün ihtiyaçlarını tek başına karşılayamaz. Hayatın devamı için insanlar birbirine muhtaçtır. Her insanın gelir düzeyi aynı değildir. Sağlıklı bir toplumda varlıklı insanlar fakirlerle paylaşırlar. Bu da toplumun huzuruna katkı sağlar. Bazen de duygular paylaşılır. Güler yüz, hasta ziyareti, yardımseverlik, saygı gibi duygular paylaşılan manevi öğelerdir. Paylaşımçı insanlar toplum tarafından sevilir. Paylaşmayı sevmeyenler ise dışlanır ve yalnız kalırlar. Toplumda huzur ve mutluluğun devamı, bireylerin de huzurlu ve mutlu olmaları için paylaşmaya önem vermeliyiz. Paylaşmanın en büyük faydası ise Allah'ın vereceği ödüdür.

"Sevdiğiniz şeylerden (Allah yolunda) harcamadıkça iyiliğe eremezsiniz. Her ne harcarsanız, Allah onu hakkıyla bilir." Âl-i İmran suresi, 92. ayet)

► SEVİNÇLERİMİZİ PAYLAŞALIM

Sevinçler paylaşarak çoğalır. İnsanlar sevinçli anlarını en yakınlarıyla paylaşarak daha mutlu olurlar. Bu durum aynı zamanda mutluluğun coşkuya dönüşmesi demektir. Türk milleti olarak sevinçlerimizi paylaştığımız ve bunu coşkuyla kutladığımız önemli günlerimizi, bayramlarımız vardır. Bu bayramlarımız toplum olarak beraberliğimizi, dayanışmamızı güçlendirir.

DİNİ BAYRAMLARIMIZ

Ramazan Bayramı: Dini bayramların birincisidir. Otuz gün oruç tutulan ve ibadet, paylaşma, yardımlaşma açısından yoğun geçen Ramazan ayının ardından Ramazan Bayramı'na ulaşırız. Ramazan ayından bir gün öncesi olan arefe gününde bayram hazırlığı başlar. Evler temizlenir, tatlılar hazırlanır, bayramlıklar alınır. Bayram sabahı camiye gidilir ve huzur içerisinde bayram namazı kılınır. Namaz sonrasında ailemizle, akrabalarımızla, dostlarımızla, sevdiğimizle ve diğer insanlarla bayramlaşılır. Büyüklerin elleri öpülür, küçükler hediyelerle sevindirilir, dargınlar barıştırılır, evlere gelen misafirlere bayram şekerleri, tatlılar ikram edilir. Ayrıca uzakta olan yakınlarımızın bayramları mesajla, telefonla vb. kutlanır. Yaşlılar ziyaret edilir. Ramazan Bayramı üç gün sürer.

Kurban Bayramı: Dini bayramların ikincisidir. Ramazan bayramından iki ay on gün sonra kutlanan Kurban Bayramı'nda sabah camiye gidilir ve huzur içerisinde bayram namazı kılınır. Ardından kurban ibadeti yerine getirilir. Bu bayramda ekonomik durumu iyi olanlar Allah rızası için kurban keserler. Kurban etini üçe bölüp bir kısmını kurban kesemeyen fakirlere verirler. Bir kısmını eş, dost, akrabaya ikram ederler. Kalan kısmını da ev halkına ayırırlar. Kurban Bayramında ailemizle, akrabalarımızla, dostlarımızla, sevdiğimizle ve diğer insanlarla bayramlaşılır. Büyüklerin elleri öpülür, küçükler hediyelerle sevindirilir, dargınlar barıştırılır, evlere gelen misafirlere bayram şekerleri, tatlılar ikram edilir. Ayrıca uzakta olan yakınlarımızın bayramları mesajla, telefonla vb. kutlanır. Yaşlılar, hastalar ziyaret edilir. Kurban Bayramı dört gün sürer.

MİLLİ BAYRAMLARIMIZ

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı: 23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldı. Atatürk bu günü 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı olarak Türk çocuklarına armağan etti. Bu bayramın kutlandığı hafta "Çocuk Haftası"dır. Aynı hafta yabancı ülkelerden ülkemize çocuklar gelir ve "Uluslararası Çocuk Şenliği" düzenlenir. 23 Nisan Çocuk Bayramı tüm yurttta coşkuyla kutlanır.

19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı: Atatürk, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktı ve Kurtuluş Savaşı'nı başlattı. Bu yüzden 19 Mayıs günü ülkemizde her yıl 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı olarak coşkuyla kutlanır. Atatürk bu bayramı Türk gençliğine armağan etti.

30 Ağustos Zafer Bayramı: 26 Ağustos 1922'de başlayan Büyük Taarruz, 30 Ağustos'ta zaferle sonuçlandı. Vatanımız düşmanlardan temizlendi. Atatürk bu bayramı kahraman ordumuza armağan etti. Zafer Bayramı her yıl 30 Ağustos'ta kahraman askerlerimizin ve gazilerimizin katılımıyla halkımız tarafından coşkuyla kutlanır.

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı: 29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyet ilan edildi ve Atatürk ilk cumhurbaşkanı seçildi. Bu önemli gün her yıl 29 Ekim'de Cumhuriyet Bayramı olarak coşkuyla kutlanır.

CUMA GÜNÜ VE RAMAZAN AYI

Cuma Günü: Cuma günü dinimizde önem verilen önemli günlerin başında gelir. Çünkü cuma günü cuma namazı vardır. Bu namaz cemaatle kılınır ve kılınması farzdır. Cuma namazı öncesinde beden temizliği yapılır, temiz elbiseler giyilir, güzel kokular sürülür ve cuma vakti gelince camiye gidilir. Camide ilk önce hutbe dinlenir. Hutbe imamın minber denilen yüksekçe bir yere çıkarak cemaate dini ve sosyal konularda bilgi vermesidir. Sonra topluca cuma namazı kılınır. Cuma namazı kılmaya sağlığı elverişli olmayanlar ise evlerinde öğle namazını kılarlar. Cuma namazının en önemli özelliği cemaatle kılınan bir namaz olması ve hutbe okunmasıdır.

Ramazın Ayı: Kur'an-ı Kerim Peygamberimize ilk olarak Ramazan ayında indirilmeye başlanmıştır. Bu ayda otuz gün oruç tutulur. Geceleri sahura kalkılır. Gündüz bir şey yenilip içilmez. Akşam ezanı okununca da iftar yapılır. Bu ayda camilere mahyalar (ışıklı yazılar) asılır. Yatsı vaktinde teravih namazı kılınır. Kur'an-ı Kerim okunur ve hatimler yapılır. Zekat, sadaka ve fitreler verilir. Halkımız birlik, beraberlik ve huzur içinde ibadetlerini yerine getirirler. Ramazan ayında sevgi, dostluk, paylaşma, yardımlaşma gibi güzel davranışlar daha da pekişir.www.huseyinarasli.com

KANDİL GECELERİ

Kandil geceleri beş tanedir. Bunlar; Mevlit, Regaip, Miraç, Berat kandilleri ve Kadir gecesidir. Osmanlı padişahı II. Selim döneminde (1566-1574) camiler aydınlatılıp minarelerde kandiller yakılarak kutlandığı için bu gecelere kandil geceleri denilmiştir. Kandiller İslam dünyasında hicri 3. asırdan sonra kutlanmaya başlanmıştır.

Mevlit Kandili: Peygamber Efendimizin doğduğu gecenin yıl dönümü Mevlit Kandili olarak kutlanır. Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) hicri takvime göre Rebiülevvel ayının 12. gecesinde, miladi takvime göre ise 20 Nisan 571'de dünyaya geldi. Bu kutlu günde camilerde Kur'an okunur, mevlit okunur, sohbetler edilir ve konferans vb çeşitli etkinlikler yapılır.

Regaip kandili: Regaip; rağbet edilen, çok istenilen şey demektir. Regaip kandili Recep ayının ilk cuma gecesidir. Bu gecede camilere gidilir ve ibadet edilir. Allah'tan bağışlanma dilenir. Manevi yönden üç aylara hazırlanılır.

Miraç kandili: Hicri aylardan Recep ayının 27. gecesini Miraç kandili olarak kutlanır. Peygamberimiz bu gece miraca çıkarıldı. Önce Mekke'den alınarak Kudüs'e getirildi. Oradan da Allah katına çıkarıldı. Beş vakit namaz bu gecede emredildi. Bu sebeple bu gece Miraç kandili olarak kutlanır.

Berat kandili: Şaban ayının 15. gecesini Berat kandilidir. Bu gece günahlardan kurtuluş gecesidir. Müslümanlar dua ve ibadetle bu geceyi değerlendirirler.

Kadir gecesini: Kur'an-ı Kerim Peygamberimize ilk olarak Kadir gecesinde indirilmeye başlandı. Kadir gecesini Ramazan ayının 27. gecesidir. Kur'an-ı Kerim'in Kadr suresinde bu geceden bahsedilir.

"Biz onu (Kur'an'ı) Kadir Gecesinde indirdik. Kadir Gecesinin ne olduğunu sen bilir misin? Kadir Gecesini bin aydan daha hayırlıdır. O gecede Rablerinin izniyle melekler ve Ruh (Cebrail), her iş için iner dururlar. O gece esenlik gün ağarınca kadar sürer." (Kadr suresi, 1.-5. ayetler)

NEVRUZ VE HİDİRELLEZ

Nevruz: Kelime anlamı "yeni gün" demek olan nevruz, baharın gelişini müjdelir. Nevruz günü olan 21 Mart, geçmiş dönemlerden beri Türk boylarında kutlanmaktadır. Bu gün doğanın canlanması ve tarımın başlaması kabul edilir. Nevruz kutlamalarında ateşin üzerinden atlanır, demir dövülür. Alevi kültüründe Hz. Ali'nin 21 Mart'ta doğduğuna ve yine bu günde Hz. Fatıma ile evlendiğine inanılır.

Hıdırellez: Kültürümüzde yazın başlangıcı olarak kabul edilen Hıdırellez bayramı, her yıl 6 Mayıs günü kutlanır. 6 Mayıs'ta kış günlerinin bitip sıcak günlerin başlaması, doğanın yeniden canlanması da bu bayram vesilesiyle kutlanır. Halk arasında Hızır ve İlyas'ın darda kalanlara yardım ettiklerine inanılır. Bu bayramda hazırlıklar yapılır, insanlar piknik yerlerine giderek hep birlikte yemekler yiyip eğlenirler.

► ÜZÜNTÜLERİMİZİ PAYLAŞALIM

Üzüntüler paylaşarak azalır. İnsanlar bazen sıkıntılı durumlarla karşılaşır ve üzülmeye başlarlar. Bu durum hastalık olabilir, sel, deprem vb doğal afetler veya başka sıkıntılar olabilir. Böyle durumlarda çevrelerinde bulunan dostlarının, yakınlarının bu üzüntülerini paylaşmalarını, kendilerine yardımcı olmalarını beklerler.

"Müslümanın Müslüman üzerinde beş hakkı vardır. Selamını almak, hastalandığında ziyaretine gitmek, cenazesine katılmak, davetini kabul etmek, hapşırınca 'Yerhamükallah' demek." (Hz. Muhammed s.a.v.)

Hastaları Ziyaret Ederiz: İnsan hasta olduğu zaman arkadaşlarını, yakınlarını, sevdiklerini yanında görmeyi çok ister. Bu durum ona moral verir. Hasta ziyaretine gittiğimiz zaman iyi dilek ve ifadeler kullanılmalı, hastaya ilgili davranmalı, hastanın moralini yüksek tutmalıyız. Örneğin "Allah şifa versin", "Seni daha iyi gördüm"... Ayrıca hastane kurallarına da uymalıyız.

Geçmişlerimizi Anarız: Bu dünyadan ahiret dünyasına geçmiş olan geçmişlerimizin kabirlerini ziyaret eder ve onları iyilikle anarız. Kabirlerini ziyaret ettiğimizde onlar için Kur'an okur, dua eder, günahlarının bağışlanıp cennete gitmelerini dileriz. Mezarlıklarının etrafını çiçeklerle, ağaçlarla yeşillendiririz.

Zor Durumda Olanlara Yardım Ederiz: Çevremizde deprem, sel, yangın vb doğal afetlerden zarar görmüş veya ekonomik nedenlerden dolayı sıkıntılı durumda olan ya da herhangi bir nedenle zor durumda bulunan insanlara yardım etmek bir ibadettir. Çünkü bazen insanlar içinde buldukları sıkıntıları tek başlarına aşamayabilirler. Yüce Allah zor durumda olanlara yardım edenleri ödüllendireceğini belirtmiştir. Ayrıca yardımlaşma ve dayanışma insanlar arasındaki sevgi ve saygıyı artırır. Toplumda huzuru ve mutluluğu beraberinde getirir.

"Kim iyilikle gelirse ona o (getirdiğinin) on katı vardır..." (En'am suresi, 160. ayet)

Engellilere Sevgi İle Bakar, Sıkıntılarını Paylaşırız: İnsanlar doğuştan ya da sonradan engelli olabilirler. Engellilere nasıl davranmamız gerektiği konusunda en iyi örnek sevgili Peygamberimizdir. Peygamberimiz engelli kimselere daha fazla sevgi, şefkat ve merhamet gösterirdi. Örneğin görme engelli olan Abdullah ibni Mektum'u her gördüğünde kendisine iyilik eder, bir ihtiyacı varsa hemen giderirdi. Yine fiziki engelli olan Muaz bin Cebel'i toplum hizmetinde görevlendirmiş, onu Yemen bölgesine vali olarak göndermiştir. Dinimiz de engellilere ibadetlerde kolaylıklar sağlamıştır. Örneğin bacakları tutmayan birisi oturduğu yerden namazını kılabilir. Biz de engellilere şefkat ve merhamet göstermeli, onların sıkıntılarını gidermeliyiz. Engelli vatandaşlarımızın toplumda huzurlu ve rahat yaşamaları için sorumluluklarımızı yerine getirmeliyiz. Hazırlayan: Hüseyin Araslı

4. Tahiyat Duası ve Anlamı

Namazlarda ilk ve son oturuşlarda okunan bir duadır. Hz. Peygamberle ilgili dua ve övgü cümleleri içerir.

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ * السَّلَامُ عَلَيْكَ
أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ * السَّلَامُ عَلَيْنَا
وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ * أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ *
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ *

Okunuşu

Ettehiyyâtü lillâhi vessalâvâtü vettayyibât.
Esselâmü aleyke eyyühennebiyyü ve rah-
metüllâhi ve berekâtüh.
Esselâmü aleynâ ve alâ ibâdillâhis sâlihîn.
Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne
Muhammeden abdühü ve resûlüh.

Anlamı

Bütün iyilikler, güzellikler ve ibadetler yalnız yüce Allah içindir. Ey Peygamber, Allah'ın selamı (esenliği), rahmeti ve bereketleri sana olsun! Selam, bize ve Allah'ın iyi kullarına olsun! Tanıklık ederim ki Allah'tan başka tanrı yoktur ve yine tanıklık ederim ki Muhammed onun kulu ve elçisidir.